

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Med **R·A·F**
for Danmark

HISTORIEN OM JØRGEN THALBITZER

HASSELBALCH

*Efter Forfatterens Ønske
vil hele Forfatterindtægten af denne Bog tilfalde
faldne danske Frihedskæmperes Efterladte.*

*Kort over Jørgen Thalbitzers Rejse
findes bag i Bogen.*

BILLY THALBITZER

MED R. A. F. FOR
DANMARK

HISTORIEN OM
JØRGEN THALBITZER

STEEN HASSELBALCHS FORLAG

MCMXLV

Copyright 1945
by
Billy Thalbitzer.

SCABYE & CHRISTENSENS EFTF.
OL. KONRÆVEJ 177. KØBENH. V

INDLEDNING

Ingen Dansk vil nogensinde glemme den 9. April 1940.

Mange ramtes af den Ulykke, der overgik vort Land, saaledes at de blev fuldstændig lamslaaede og ikke kunde finde Ord for deres Sorg og Harme, andre brugte kraftige Ord, ganske enkelte tog Konsekvenserne af det forfærdelige, der var sket, og om en af disse sidste handler denne Bog.

Den er skrevet paa Basis af en lang Række Breve, Fotografier og Samtaler med en af de unge Danske, der ofrede deres Liv for Danmarks Frihed.

Min Søn, Flyverløjtnant Jørgen Thalbitzer, var ikke hverken modigere eller mere fædrelandssindet end utallige andre unge Danske, der har ofret Livet for deres Fædrelands Sag. Bogen fremkommer derfor ikke for at rose ham eller for at fremhæve hans Indsats, der paa Baggrund af alt det store, der er sket, var forholdsvis beskeden, men fordi den maa ske kan give et Indtryk af, hvorledes mange af vor Tids unge har tænkt og omsat deres Tanker i Handling.

Jeg vilde være glad, om denne Bog kunde blive et beskedent Monument over alle de unge Fædrelandets Sønner, der ofrede det bedste, de havde — deres Liv — for at vi, der blev tilbage, kunde blive fri og lykkelige. Livet er ofte meget mere mærkværdigt end konstruerede Romaner. Selv jeg, der kender Historien om min Søn som ingen anden, bliver forbavset, hver Gang jeg blader i hans Papirer og i Tankerne gennemgaar, hvad jeg har oplevet sammen med ham før hans Afrejse, og hvad der fremgik af hans Breve senere og af de personlige Samtaler, jeg havde med ham, da han var undsluppet Fangenskab i Polen.

Der er mange Ting, der endnu ikke staar mig ganske klart, og som muligvis heller aldrig bliver fuldt ud oplyst. Skulde der derfor i denne Bog forekomme Fejl, saa er de i hvert Fald ikke bevidste. Jeg har brugt det Materiale, det har været muligt at fremskaffe, og jeg nævner i Bogen Navnene paa de fleste af de Personer, der hjalp min Søn og viste ham Venlighed, direkte eller indirekte, under de mærkelige Hændelser, han kom ud for. Alle disse Mennesker bringer jeg en dybfølt Tak og ogsaa alle dem, der efter hans Død har vist hans Forældre og nærmeste kærlig Deltagelse. Lad da Bogen — saa ufuldkommen som den er — tale for sig selv.

Billy Thalbitzer.

I.

Fra ganske lille Dreng var Jørgen Thalbitzer interesseret i Flyvning. Legetøjsflyvemaskiner af alle Typer var hans kæreste. Som 10-aarig fik han hos en Snedker bygget en Flyvemaskinemodel af Finér, som var saa stor, at han selv kunde sidde i den i sit Legeværelse. Selv om Halerorene kunde manøvreres fra Førersædet, kunde jeg dog stadig mærke, at dette Legetøj blev ham en Skuffelse — naturligt nok, da Maskinen jo ikke kunde løfte sig fra Jorden. Senere, efter at have dyrket megen Sport i Konfirmationsalderen, f. Eks. Væddeløbsridning, Tennis, Skiløb m. m., var det dog stadig Flyvningen, der havde hans største Interesse, og han for-gudede alle Flyvere og følte sig tiltrukket af det raske Liv i Luften.

Efter sine Eksaminer i Skolen fik han Ansættelse som Kontorelev i Det kongelige octroierede almindelige Brandassurance-Compagni, hvor han ogsaa blev, efter at være udnævnt til Assistent, men Eventyret kriblede stadig i Kroppen paa ham, og han fandt ingen Tilfredshed ved Kontorarbej-

det. Han var af et ualmindelig lyst Sind, og hans hjertelige Smil og raske Væremaade vandt ham Venner baade blandt Kollegerne og blandt hans overordnede, selv om han var alt andet end en dygtig Kontormand; han havde ikke Sans for stillesiddende Arbejde.

Da Danmarks Ulykkesdag, den 9. April, oprandt, var Jørgen endnu næppe fyldt 20 Aar. En Søndag, som vi tilbragte sammen paa Landet — hans Kæreste Frøken *Gerda Yde* og min gamle Fader Generalkonsul *C. W. Thalbitzer* var ogsaa til Stede — forklarede Jørgen os utrætteligt, at han maatte gøre en Indsats for at fjerne den Skamplet, der var sat paa vort Land ved Tysklands Overgreb, selv om Indsatsen maatte blive dyr. Jeg erindrer, hvorledes han forklarede, at man ikke kunde være bekendt at sidde med Hænderne i Skødet og se fjendtlige Soldater voldføre vort Land, og at der maatte findes en eller anden Udvej for, at man kunde komme til at gøre en aktiv Indsats i Kampen mod Landets Fjender.

Allerede Aaret før — altsaa i 1939 — havde Jørgen taget Certifikat som Sportsflyver. Han var Medlem af Flyveklubben „Activ“, der disponerede over en lille C.U.B.-Maskine, og jeg erindrer, at Jørgen, medens han lærte at flyve hos Flyvelærer *Him-Jensen* i Kastrup Lufthavn, sparede paa alle andre Fornøjelser for at faa Raad til at tage Undervisning

*Jørgen Thalbitzer, 23 Aar gammel, fotograferet i København
under sin Flugt fra Fangelejren i Bromberg saa
Dage før sin Død.*

i Flyvning. Han gik op i denne Sport med den allerstørste Energi, ja saa energisk var han og saa utaalmodig efter at komme til at flyve, at han ikke kunde oppebie sin 19 Aars Fødselsdag, der ellers ifølge Loven er Minimumsalderen for at kunne opnaa Sportsflyvercertifikat. Han søgte Ministeriet om Tilladelse til at aflægge Prøven endnu inden sin Fødselsdag for at kunne opnaa at faa Certifikat netop paa denne Dag. Da han tog Certifikatet efter Prøveflyvninger, der forløb umaadelig fint, omtalte alle Københavns Aviser Begivenheden, ja han blev endogsaa interviewet af forskellige Blade.

En af de Artikler, der fremkom i den Anledning, er aftrykt Side 11.

Ganske faa Dage efter sin 19 Aars Fødselsdag foretog han sin første Flyvning paa egen Haand ud over min Ejendom i Trørød. Jeg glemmer aldrig den Dristighed, hvormed han fløj. Uagtet Maskinen aldeles ikke var indrettet dertil, foretog han en Manøvre, der kaldes „Det faldende Blad“, fra en Højde af ca. 600 Meter. Jeg vidste, at han vilde flyve ud over min Have, og jeg blev fuldkommen chokeret, da Maskinen gik i „Spin“ og styrtede nedad mod Jorden, medens Lufttrykket peb i Bardunerne. Kun ca. 100 Meter over Jorden blev Maskinen imidlertid rettet op og foretog nogle elegante 8-Taller oppe i Luften oven over min Ejendom. Jeg kunde se Piloten — der altsaa var Jørgen — læne sig ud over

Førersædets Kant og vinke med den ene Arm, hvorpaa Maskinen atter steg til stor Højde, og Øvelsen blev gentaget. Derefter fløj Jørgen tilbage til Kastrup Lufthavn og landede glat. Han morede sig meget, da jeg fortalte ham, hvor bange jeg havde været — jeg troede faktisk, at Maskinen var styrtet ned — og han forklarede mig, at der ingen Vanskelighed var ved denne Øvelse, naar blot man vidste, hvorledes man igen skulde rette Maskinen op. Imidlertid tog jeg det Løfte af Jørgen, at han aldrig mere vilde foretage den Slags halsbrækkende Manøvrer oven over min Ejendom, og han holdt dette troligt, selv om jeg ofte saa ham flyve hen over min Have.

Imidlertid kom den 9. April, som tidligere nævnt, og Jørgens Harme kendte ingen Grænser.

Den Dag, jeg tidligere har nævnt, hvor han og hans Kæreste var paa Landet sammen med mig, tror jeg, at han traf sin Beslutning og paabegyndte Arbejdet paa at komme til at deltage aktivt i Krigen mod Danmarks Fjender.

Der er vist ingen Tvivl om, at det var den Dag, han traf den store Beslutning, der skulde være afgørende for den tilbageværende Del af hans Liv.

Ud paa Efteraaret 1940 var hans Planer for saa vidt færdige, som han havde skaffet sig en Kontrakt med et Tobaksfirma i København om, at han skulde forsøge at indkøbe Cigarettabak i Istanbul i Tyrkiet. Samtidig skaffede han sig Kontrakt med et

18. April

Danmarks yngste Flyver maa ikke flyve

Taget sit Certificat med særlig Tilladelse
fra Ministeriet

JØRGEN THALBITZER

Danmarks yngste Flyver fik i Gaar
sit Certificat. Det er den 18-årige

Jørgen Thalbitzer, Søn af Akvis-
tionschef B. Thalbitzer i Kgl. Brand,
og selvansat i Selskabet.

Man skal for at kunne lags et
Sportsflyvercertificat ifølge Loven
være fyldt 19 Aar, men Ministeriet
har i dette Tilfælde været saa elsk-
værdig at dispensere fra Loven, og
ladet Thalbitzer foretage Provetflyv-
ninger, som han klarede meget
fint. Men sit Certificat faar han ikke
udleveret for han om en-Maanedstid
fylder 19 Aar. Han er altsaa nok
Flyver, men uden Ret til at føre
Maskine.

Da vi i Morges gratulerede Dan-
marks yngste Flyver erklærede han:

— En moderne Forretningsmand
maa jo nødvendigvis være i Stand
til hurtigt at kunne besøge sine
Kunder — det er jo ligesom nød-
vendigt at kunne føre en Flyve-
maskine . . .

Den nye Generations Indstilling!
Stilk.

Gengivelse af den Side 9 omtalte Avisartikel.

Firma, der fremstillede Køleskabe, for hvilket Firma han skulde forsøge at sælge Køleskabe i Tyrkiet. Med disse to Kontrakter i Lommen gik han op i Udenrigsministeriet og fik ordnet Sagerne, saaledes at han fik Tilladelse til at forsøge en Vareudveksling i Tyrkiet, til hvilket Land der skulde sælges Køleskabe mod Betaling i Cigarettobak. Hvorledes han forøvrigt fik Sagen gennemført, ved jeg ikke, for han satte mig ikke ind i Detaillerne. Kun saa meget er sikkert, at han opnaaede at faa sit Pas viseret af de tyske Besættelsesmyndigheder.

Det lykkedes ham at skaffe de Penge, der var nødvendige til denne Rejse, og han fik endogsaa en god Ven, Løjtnant *Christoffersen*, der tidligere havde kæmpet i den finske Frihedskrig som Flyver, med paa Tanken, saaledes at disse to jævnaldrende unge Mennesker kunde gøre alt klart til at forlade Danmark, rejse til Tyrkiet, officielt som Forretningsmænd, men i Virkeligheden for at komme i Kontakt med Royal Air Force og forsøge at komme til at tjenstgøre i dette Vaaben. *Christoffersen* aflagde mig sammen med min Søn et Besøg i mit Hjem i Trørød, hvor de betroede mig, at Sagen nu var klar, og at de, saa snart enkelte Formaliteter, der endnu manglede, var ordnet, vilde begive sig af Sted Syd paa.

Vi nærmede os Juleaften, og jeg erindrer en Aften, hvor Jørgen sad i mit Hjem, og Talen faldt paa

den Fare og Risiko, der var ved at indtræde som aktiv Deltager i Verdenskrigen. Jeg forklarede ham den overordentlig nærliggende Mulighed, at han kunde blive skudt ned og blive Invalid for Livstid, ganske bortset fra at den visse Død jo var saa absolut at vente for langt de fleste, der deltog i det store Verdensopgør som Flyvere. Selv om jeg nærede Beundring for de Tanker, der laa til Grund for Jørgens Ønske om at deltage i Krigen, saa er der sikkert ingen Fader, der med Glæde ser sin eneste Søn gaa i Krig!

Jeg glemmer aldrig Jørgens Svar paa mine Bemærkninger, og det gjorde et lige saa stort Indtryk paa min Onkel, Direktør *Viggo Nyholm*, og min gamle Fader, der begge var til Stede, som paa mig. Han svarede nemlig:

„I Forhold til Evigheden er Menneskelivet som et Sandskorn ved Havets Bred. Vi vèd jo, at vi allesammen engang skal dø — er det da ikke ligegyldigt, om det sker tidligere eller senere, og er det ikke bedre at leve faa Aar og føle, at man har gjort en Indsats, der har opfyldt én selv med Begejstring og Lykke, end at leve mange Aar og føle sig som en Usling.“

Paa alle, der var til Stede, gjorde disse Ord det dybeste Indtryk, udtalt som de var af en Mand, der endnu ikke var fyldt 20 Aar.

Vi har ofte talt herom, og det kan ikke nægtes,

at der ligger en Trøst i de Ord, som Jørgen selv udtalte ved den Lejlighed. Han opnaaede i hvert Fald, hvad han vilde — Vemoden og Sorgen kommer jo Gud ske Lov ikke til at ramme ham.

Den 26. December 1940, altsaa anden Juledag, fandt Afrejsen Sted fra Københavns Hovedbanegaard. Med Gedser-Ekspressen rejste Løjtnant *Christoffersen* og min Søn til Istanbul fulgt til Banen af den nære Slægt og Venner.

Christoffersen, der var ligesaa rolig og afmaalt i sit Væsen, som Jørgen var ilter og impulsiv, blev af alle sine Venner kaldt ved Kælenavnet „Columbus“; hvorfor kom aldrig til at staa mig klart — muligvis havde det en Forbindelse med hans Efternavn *Christoffersen*, men det er den Slags spøgefulde Indfald mellem unge Flyvere, som vi andre jordbundne Væsener har vanskeligt ved at grade.

Den Begejstring og den Glæde, der fyldte Jørgen ved hans Afrejse fra Københavns Hovedbanegaard, er ganske ubeskrivelig. Selv om Afskeden rummede Vemod, saa havde han et saa kraftigt Lyssyn og saa stærk en Tro paa Fremtiden, at han i hvert Fald lod, som om han slet ikke var bekymret.

Der gik nu meget lang Tid, i hvilken vi intet som helst hørte fra Jørgen. Forholdene i Europa var jo vanskelige, og Posten gik kun langsomt frem, hemmet af Censuren og trafikale Vanskeligheder. Det første Livstegn var et Brevkort fra Bukarest, date-

ret 29/12, og paa hvilket der kun stod: „Vel ankommet til Bukarest. Pragtfuld Tur. Kærligste Hilsener til alle og til Christoffersens i Lyngby. Tusind Hilsener. Jørgen Thalbitzer.“

Efter mere end en Maanedes Forløb kom der saa fra Istanbul følgende Brev:

Istanbul 21/1 1941.

„Kære Fader. At jeg først skriver nu skyldes, at jeg ikke har vidst, hvorledes Forholdene vilde udvikle sig. Nu derimod lader det til, at vi foreløbig skal blive her i Istanbul. Vi har med stort Besvær og med Hjælp af det tyrkiske Udenrigsministerium opnaaet at faa vort Visum forlænget til den 28. Februar 1941.

Rejsen herved gik programmæssigt. Vi overnattede i Berlin, hvor vi var ude paa en Restauration og drak en Flaske Rhinskvin. Derefter til Wien, hvor vi ogsaa overnattede, og da Toget først gik næste Dag ved Middagstid, fik vi Lejlighed til at se noget af Byen. Af Rationeringskort fik vi udleveret rigeligt, og vi havde adskillige tilovers, da vi rejste fra Tyskland. Fra Wien kørte vi i eet Stræk til Constanza — Puh ha — se Distancen efter paa et Landkort! Den første Del af Turen var der ikke mange Rejsende med, og til Budapest gik det nogenlunde, men fra Budapest var Toget frygtelig overfyldt, og gennem Rumænien var det en sand Lidelse. Bønder og Sol-

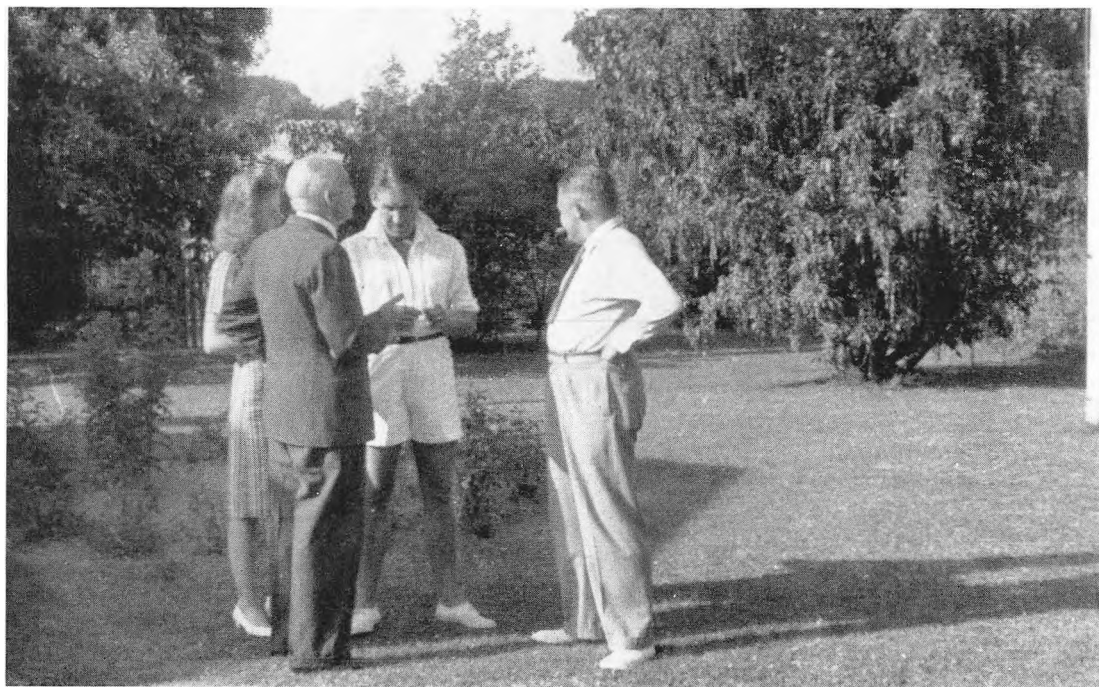
dater med alle deres Husdyr, lige fra levende Gæs til Lopper, fyldte den ukomfortable Tredieklases-Kupé.

En rumænsk Soldat sov med sit sortkrøllede Hoved paa min ene Skulder. Det var isnende koldt udenfor, af hvilken Grund Vinduerne og Ventilene var hermetisk tillukkede. Stanken af ugarvede Lammeskindspelse, daarlige Cigaretter, mærkelige Dyr og smeltet Sne i et Søl paa Gulvet, gjorde de 36 Timers Ophold i Toget til en blandet Fornøjelse. At bevæge sig i Sidegangene og eventuelt opsøge en Spisevogn var umuligt; Folk laa ovenpaa hinanden i Lag, og det var ikke muligt at forcere sig Vej igennem. Ikke desto mindre var det meget smukt at køre gennem Bjergene i Rumænien; Sneen laa højt, Solen skinnede og der var meget kønt.

Ogsaa Oliefelterne var det interessant at passere.

Paa Banegaarden i Bukarest var Deutsche Bahnhofs-Offiziere os behjælpelige med at finde det rigtige Tog!

Fra Constanza, i hvilken By vi fik flere Penge, og til Istanbul sejlede vi med det danskbyggede Skib „Bessarabien“. Det varede ca. et Døgn og var den bedste Del af Turen. Mad og Vin om Bord var meget billig, og Maden var inkluderet i Billetpriisen. Indsejlingen gennem Bosporus fra Sortehavet til Istanbul i straalende Solskin med den ene velbevarede gamle Ruin ved Siden af den anden paa Bjergene, der be-

Da Jørgen traf Beslutning om at deltage i Krigen.

Afrejsen fra København den 26. December 1940.

grænser Strædet, og adskillige gode Drinks i Baren, gjorde det til en uforglemmelig Oplevelse.

I Begyndelsen saa vi ikke meget af Istanbul, da vi ikke vidste, hvorledes vore Finanser vilde slaa til. Nu er vi indpensionerede paa et Hotel, der ikke er særlig stort, men Maden er glimrende. Columbus og jeg spiser 4 Retter Mad baade til Frokost og Middag, og da vi ellers ikke bestiller andet end at sove og prøve at faa Tiden til at gaa, bliver vi ikke overanstrengte. Denne By er iøvrigt et af de dyreste Steder i Europa, hvad Livsfornødenheder angaar. Vi har paa 3 Uger til Kost og Logi tilsammen i danske Penge brugt mellem 800 og 1.000 Kr. Forleden var vi alene ude paa en Restauration og drak to Flasker Øl. Regningen blev for disse to Flasker, uden Drikkepenge, ca. 14 Kr.

Det eneste, jeg lærer lidt af, er Sprog, og selv om jeg kunde en Del i Forvejen, — heldigvis, — er det godt at faa det frisket op. Imidlertid har vi i den senere Tid været inviteret ud til Lunches og Dinners nogle Gange, bl. a. sammen med Folk, der kunde Dansk, og flere af disse kendte Hotel „Nordland“ fra den Gang, de var i København.

Jeg beder dig, hvis du faar dette Brev, ringe Ejler og Gerda op og give dem den danske Generalkonsuls Adresse i Istanbul, hvortil de kan skrive.

Hvis vi ændrer Bopæl, giver vi ham Meddelelse. Jeg længes efter at høre, hvordan I alle har det, og

vedlægger et forholdsvis daarligt Fotografi af Columbus og mig foran „Den høje Port“.

Klimaet her er ganske modbydeligt, den ene Dag 5 cm Sne, den næste Dag ca. 15—20° Varme, rigtig et Vejr til Forkølelse.

Jeg længes efter at høre fra jer; Breve er ca. 14 Dage undervejs.

Tusinde kærlige Tanker og Kys fra din Søn

Jørgen.“

Der gik nu over 14 Dage uden noget Livstegn fra Tyrkiet. Saa kom der pludselig en Dag et langt Brev til en af Jørgens nærmeste Venner, Grosserer *Peer Abrahamson*, og Brevet var skrevet under eet til alle Jørgens Venner. Jeg fik selv et Eksempplar af Brevet og bringer det her i sin fulde Ordlyd:

Istanbul, 5. Februar 1941.

„Halløj boys!

Her er vi igen — ikke at forstaa at jeg har skrevet før, — bebrejd ikke Censor noget, der ikke passer!

Naa, Turen til Hovedbanen kender I, og ogsaa den underlige Klump, der kommer i Halsen, naar man læner sig ud ad Vinduet og ser sin Halvbroders Lommetørklæde som en underlig hvid Klat, ikke helt skarp i Konturerne, og hører de Ord, som baade Columbus og jeg var mest glade ved at høre: „Naa, I

er alligevel et Par Mandfolk“ (Som Columbus bemærkede bagefter: det er rart, *naar et Mandfolk siger det*). Ingen Komplimenter, kun det at naar Ragnarok her er övre, saa mødes vi, ikke sandt?

2 Timers Jernbanerejse til Gedser med Chokolade og Marcipan (den holdt lige til Istanbul) og Frokostkurven, som endnu ikke var begyndt at give Lyd, nej undskyld Lugt. Den kræver ikke nærmere Omtale. Toldekspeditionen var ogsaa meget overfladisk, og vi, Frokostkurven (heri en Camembertost hvad vi paa det Tidspunkt ikke vidste) og Kufferterne, kom vel over Østersøen og anbelagede efter ca. 4 Timers begivenhedsløs Jernbanerejse til Berlin.

Her sprang vi af paa Ostbahnhof og kørte først ned, saa op, saa frem, saa hen, op og ned med rullende Trapper, og væsentligt hurtigere end paa Vesterport. Det endte med, at vi havnede i et Undergrundstog og kørte til Friederichstrasse Bahnhof, og det var mærkværdigvis ogsaa der vi skulde til. Saa vadede vi, stadig med Kufferter og Frokostkurv, rundt i totalt Mørke; vi havnede paa Politistationen, af egen fri Vilje denne Gang — senere paa Turen kom vi der med Eskorte.

De var nu meget venlige, anviste os et Hotel, og vi var selvfølgelig om Aftenen ude at drikke en Flaske Rhinskvin og se en Danserinde, med foruden Hængekøje, danse orientalsk Dans. Det er det mest oplivende, vi indtil Dato har oplevet, saa i den Retning

kan I roligt og uden Forventning læse videre — eventuelt højt.

Næste Morgen programmæssig Afgang til Wien, hvor vi tilbragte Natten. Om Morgenen var vi paa Politistationen og meldte os, som Reglerne kræver. Vi var en Time for tidligt paa det, og af Venlighed fra Myndighedernes Side fik vi Lov at stille vore Kufferter (ogsaa Frokostkurven med Osten) ind i et lille Rum, medens vi gik en Tur og saa paa Byen og fik Tiden til at gaa.

Her begynder Historien om Osten.

Thi hvad onde Tunger saa end siger, saa har de ikke Kulmangel, — i hvert Fald ikke i Wien, — det lille Rum var nemlig opvarmet til finsk Badstuetemperatur. Columbus siger det, og han har Erfaring! Osten er ogsaa et Bevis. Camembert har nemlig en Evne til at udsende mærkelige Dufte og overgaa til flydende Tilstand, naar Temperaturen stiger. Politiet levede dog, da vi kom tilbage, og vi fik Lov at gaa med alt vort Habengut og Osten.

Til Budapest havde vi, bl. a. med kraftig Hjælp fra Ostens Side, Kupéen for os selv. Vi skiftede dog Tog i Budapest og havde vel ca. 20 Minutters Op- hold der i Byen, saa til Udflugt var der ikke megen Tid. Fra Budapest var det en modbydelig 3. Kl.s Kupé, vi sad i, og den var frygtelig overfyldt. Klimaet blev koldere og koldere, og Vinduer og Ventilatorer var hermetisk tillukkede. Osten hjalp ikke.

Ungarere med ugarvede Lammeskindspelse snusede velbehageligt, og med Følelsen af at være rigtig hjemme, Odeuren ind og placerede sig selv og deres Kram over hele Kupéen.

Efter at være kommet over Grænsen til Rumænien blev Forholdene ikke bedre. Vi holdt iøvrigt 4—5 Timer paa Grænsen og ventede paa et Lokomotiv, der er en forholdsvis vigtig Ting for et Tog. Columbus foreslog, at vi skulde spænde Osten for. Den er stadig med — den laa nemlig paa Bunden af den iøvrigt pragtfulde Frokostkurv.

Forslaget vandt dog ikke særlig Tilslutning, maa-ske fordi der er visse Forskelligheder i Sproget mellem Dansk og Grænse-Ungarsk-Rumænsk.

Situationen var ikke uden Charme, ikke Ostesituationen, men den Stemning der var over Stationen. Operettepaaklædte Politisoldater, der alle lignede Generaler i en sydamerikansk Republik, patrouillerede op og ned langs Toget. Damp fusede ud mellem Waggonerne, og Lamperne stod som matte Maaner og skinnede gennem Damp og let, stillefaldende Sne.

Men afsted kom vi, og i Rumænien kom der nye rejsende, endnu værre, endnu mere snavsede, og endnu mere ildelugtende Fyre, hvoraf flere bar paa baa-de Høns og Flæsk. Disse Dyr, og saa de smaa sorte Springfyre, som de ogsaa havde med sig, deres evindelige Rygen Cigaretter og det Søle, som smeltende Sne efterhaanden dannede paa Gulvet, gjorde

de ca. 36 Timers Ophold i Kupéen til en blandet Fornøjelse. En rumænsk Soldat sov med sit sortkrøllede Hoved kærligt anbragt paa min højre Skulder, og det er utvivlsomt ham, der overførte nogle af sine Dyr til mig. At gaa ud i Sidegangen var aldeles haabløst. Her sad og laa Eliten af Rumæniens snavsede Bønder og Soldater ovenpaa hinanden i flere Lag. Da vi endelig kom til en Station, hvor der var 10 Minutters Ophold, havde Columbus og jeg en Kamp uden Lige med Kufferter i Hænderne for at komme ud af Waggonen, og derefter løb vi langs Toget hen til Spisevognen.

Naa, efter gennemgaaede Lidelser kom vi til Bukarest, hvor vi havde et Par Timers Ophold. Paa Banegaarden fik vi elskværdig Hjælp af deutsche Bahnhofsoffiziere — vi syntes, det mindste, Tyskerne kunde gøre for os, var at vise os Vej.

I Constanza, hvortil vi kom sent om Aftenen Kl. 23,00, boede vi paa et glimrende, supermoderne Hotel. Næste Dag gik Baaden Kl. ca. 20 om Aftenen, saa vi gik med 25 Dollars i Lommen glade ned til „Wagon Lits“ for at købe 2 Billetter til Istanbul, men av! Det var nok til ca. een Billet, saa med en væmmelig flad Fornemmelse tøflede vi af.

Vi vidste dog Raad, og i Løbet af mindre end en Time havde vi faaet udbetalt 5000 Lei og var ovenpaa igen. Vi fik ved Hjælp af gode Ord og den bekendte Gniden af højre Haands Pegefinger mod Bal-

len af Tømmelfingeren udleveret en 4 Køjers Kahyt for os selv. Kosten var inkluderet i Billetprisen, og Vin og Øl særdeles billigt om Bord. Efter Indtagelsen af en fortræffelig Middag gik vi op i Bar'en. Skibet var det danskbyggede „Bessarabien“, og baa-de Udseendet og Indholdet i Bar'en var glimrende. Vi arbejdede os igennem et Utal af Drinks, og det er iøvrigt den eneste Form for Arbejde, vi nu i over 6 Uger har præsteret. Om Morgenen sejlede vi i straalende Solskin og frisk Brise ind i Bosphorus, og det var en skøn Oplevelse at sejle igennem det smalle Stræde, begrænset af Bjerge, hvorpaa den ene gamle romantiske Ruin laa ved Siden af den anden.

Ejendommeligt formede Fiskerbaade, med høje, stærkt bagoverbøjede Master, og malede i kraftige blaa og gule Farver, gjorde sit til at forhøje den spændte Forventning, hvori vi befandt os, og vi saa det hele i et rosenrødt Skær, der altsaa mere skyldtes de forannævnte Omstændigheder end det Faktum, at vi drak Morgenkaffe med Likør i Bar'en.

Inden Skibet fik Lov at gaa til Kajen, kom der susede en hurtiggaaende Motorbaad med det røde Flag med Halvmaanen og Stjernen i Agterstavnen, og fuld af Politi, bevæbnet med Revolvere. — De undersøgte Passene, og for vort Vedkommende resulterede det i, at vi ganske vist fik Lov at gaa i Land, men vi maatte pænt aflevere vore Pas. Desuden blev vi forespurgt om, hvor mange Penge vi

havde — ca. 2½ tyrkiske Pund, et ganske ringe Beløb — samt hvor vi vilde bo. Med Ejlers Introduktion i Haanden svarede jeg: „Pera Palace Hotel“, og det gav et Gib i Politiet, da det er det dyreste og fornemste Hotel i Istanbul, hvorfor det ikke var uden Skepsis, at Politiet saa paa os og vore 2½ Pund.

Vi kom dog i Land og var heldigvis fornuftige nok til at henvende os til den Institution, jeg altid har set op til og beundret. De anviste os ogsaa et glimrende, men ikke særlig stort Hotel, og samme Institutions skærmende Vinger befinder vi os nu under, og ønsker at blive hos, og *faa paa!*

De, som vi fra først af troede at skulle have med at gøre — det græske Luftvaaben — viste sig at være meget afvisende, og ikke engang den Gamles Introduktionsbrev var tilstrækkelig godt. Jeg slog selvfølgelig hele Tiden paa hans tidligere Stilling, men alligevel havde man ikke Brug for os!

Heldigvis var de andre til at tale med, men de kunde ikke selv bestemme det og telegraferede til højre og venstre for at faa Besked. Imedens ventede vi paa at faa vor Skæbne at vide, og det er ganske modbydeligt at tosse rundt i en By, i Begyndelsen uden Lommepege, og vente paa Besked.

Da der var gaaet 3 Dage kom Politiet ogsaa, og til at begynde med legede vi Kispus med dem. Hotel-direktøren fortalte, at vi var ude i Byen, og den bevæbnede Betjent maatte gaa med uforrettet Sag og

uden os. Den næste Dag havde han Held med sig, og vi gik med paa Stationen. Sagen er nemlig den, at rejsende med Transitvisa kun maa opholde sig faa Dage i Istanbul, der som bekendt er erklæret i Belejringstilstand. — En ny Vanskelighed opstod, da det viste sig, at Politiet kun talte tyrkisk og fransk. Paany havde jeg Lejlighed til at ærgre mig over min Dovenskab i Skolen, men ved at kombinere de 7 franske Ord, jeg kan, og ved at tiltale Embedsmændene med Du (Jeg kunde ikke huske, hvad De hed) lykkedes det mig at forklare, at jeg Dagen derpaa inden Kl. 12 vilde meddele mit næste Opholdssted uden for Tyrkiet.

Det lod til at være nogenlunde tilfredsstillende, for jeg opfattede Ordet „libre“ i en Sætning, og Columbus og jeg lod os ikke sige dette to Gange. Vi trak os baglæns og høfligt bukkende tilbage.

Ejendommeligt saa let vi følte os om Hjertet, da vi kom ud og spadserede over Broen, der gaar over „Golden Horn“. Det var ogsaa en skøn Aften — en rigtig Halvmaane skinnede fra en natsort Himmel med tindrende Stjerner, og Moskéernes slanke Minareter stod klart aftegnede mod den mørkere Baggrund. Naar man kommer fra en By med Mørkelægning, og er vant til at falde over Kantsten og lyse unge Damer i Ansigtet med Lommelygten for at opdage, at de er gamle, saa virker det som et koldt Bad paa en varm Sommerdag, forfriskende og

oplivende, at komme ud paa Gaden med tændte Gadelygter og røde og grønne og mangefarvede Neonlysreklameskilte.

Med Opbydelse af det samlede Diplomatis Kræfter, og efter utallige Telefonopringninger til Ankara, lykkedes det uhyre sjældne at faa vore Transitvisa ændrede til en 2 Maaneders Opholdstilladelse.

Vi ventede altsaa, og har ventet i over en Maaned, og det var ingen billig Fornøjelse. Vi fik udbetalt 100 tyrkiske Pund ad Gangen og brugte lidt over Halvdelen til at betale Regning med og Resten til andre Fornødenheder. Alt i alt har vi kostet dem en hel Del over 2.000 Kroner i danske Penge indtil nu.

I Længden gaar det paa Nerverne ikke at bestille noget. Vor Dag gaar som Regel som følger:

Morgenmad Kl. 10,30 paa Værelset, Lunch Kl. 14,30, eventuelt Te ved 5—6 Tiden og Dinner Kl. 20 à 20,30. Derefter Biograf eller noget lignende, og saa er den Dag gaaet.

Midt i Ventetiden kom der Svar, at de *ikke* kunde bruge os. Saa var Pokker løs, og vi havde nogle væmmelige Dage.

Heldigvis tog en ung Englænder sig af os, og vi flyttede hjem og boede hos ham i nogle Dage, da vi ikke vidste, om vi vilde faa flere Penge. — Det er iøvrigt den samme, der har taget sig af os hele Tiden, og han har altsaa ogsaa sørget for, at de vilde have os til Slut. — Han har været storartet, og det

skyldes utvivlsomt hans Anstrengelser, at det lykkedes. Hotellet, vi er indlogeret paa, hørte tidligere til den engelske Ambassade og bruges af den Grund stadig hovedsagelig af Englændere. Der er dog alle Nationaliteter repræsenterede, og Stemningen i Hall'en om Eftermiddagen er helt Negley Farson'sk.

Englændere flygtet fra Rumænien og to, der var rejst gennem Rusland fra Finland, hvor de havde været frivillige, sidder mellem en Hollænder, ogsaa *refuge*, og en tjekkisk Jøde. Vi har været til en Del Lunches og Dinners, og jeg vilde ikke have kunnet klare mig uden det sorte Tøj, som jeg har haft uhyre Gavn og Glæde af at have med.

Bl. a. var vi forleden ude sammen med Hans Peters Ven fra American Tobacco, det vil sige O'Lery.

Søndagsfrokosten her paa Hotellet indtages som Regel sammen med adskillige interessante Mennesker, og naar Vodka'en, der drikkes som en Mellemting mellem Snaps og Vand, men er stærkere, blandes godt op med tyrkisk Rød- og Hvidvin, ja, saa fortælles mange og sære Oplevelser over Bordet fra de ejendommeligste Steder paa Kloden. Professionerne er ogsaa vidt fra hinanden, — en har været Pelsjæger i Canada i 10 Aar, en anden Kontorist i København. I Hotellets Opholdsrum befinder sig et Pianola, og da det er Columbus' eneste Sport, træder han tit Pedalerne. Apparatet udsender mærkelige og ejendommelige Lyde, der dog trods alt ikke kan maale sig

med den tyrkiske Musik, der endog er endnu værre end dens Rygte.

Naa, Nattelivet hernede er ikke spændende, og den halve Snes Natklubber, vi har besøgt, ligner tilsvarende danske Bar'er paa en Prik, blot med den Undtagelse, at Pigerne her er grimmere og tygger Hvidløg, at Betjeningen er rædselsfuld, og at Priserne er fantastisk høje.

Columbus og jeg vovede os en Aften alene ned i den af Negley Farson saa stærkt omtalte Maxim Natklub, hvor vi indtog 2 Flasker Øl ialt. Regningen uden Drikkepenge var paa ca. 14 danske Kroner. Vi gik hurtigt!

Af andre Seværdigheder, vi har besøgt, kan nævnes: Sofia Moské'en med Museum, Blue Moské, hvor vi fik Tøfler paa, og den indfødte Basar, der ligger i Kejser Konstantins gamle Stalde.

Kilometerlange, smalle, krogede, overdækkede Gyder, med de mærkeligste Forretninger og Butikker.

Alskens spændende Ting blev falbudt til under Indkøbspris, og havde der blot været Chance for at kunne sende noget hjem, var der mange Souvenirs, vi gerne havde købt.

Her i Staden kan man købe alt uden Undtagelse, uden Rationeringsmærker. Saaledes vaskede jeg i Forgaars Sokker i Haandsæbe, og i Dag stoppede jeg dem. Det er ejendommeligt at lægge Mærke til, hvor omhyggeligt man klipper Neglene paa sine Tæer, for

ikke at slide Hul, naar man selv skal stoppe Strømperne!

Mine Tanker var hos min Moder — det er maaske ikke altid, at man har værdsat Husets Arbejde tilstrækkeligt højt!

Tyrkiet er et ungt Land, Befolkningen er dog ved at lægge sig efter Civilisationen, og der er mindst 3 paa hver Række i Biografteatrene, der kan læse, ligesom det heller ikke er hver Dag, at der er Kakerlakker i den Suppe, vi faar. Sandheden tro maa jeg sige, at jeg ikke havde ventet Byen saa renlig, og Tjenerens sorte Tommelfinger dyppet i Suppen kan man vænne sig til. Det hele afhænger af, hvor sulten man er.

Nu er det glædelige Svar langt om længe indløbet, og vi afrejser til London. Det er naturligvis en lang Tur, og vi skal foreløbig igennem Tyrkiet, sejle til Palæstina, og derfra til Ægypten. Hvad Vej vi derfra skal, maa Guderne vide. Rundt Cap det gode Haab, gennem Sudan til Guldkysten og derfra til London eller gennem Middelhavet. Muligvis over Bombay — i hvert Fald en interessant Rejse. „Alt betalt, ogsaa Kosten“, desuden Lommepenge og Billetterne paa 2. Kl., saa vi lider ingen Nød.

Jeg har gennem den danske Generalkonsul sendt officiel Besked hjem. Hos Konsulen laante jeg de sidstankomne danske Aviser — det er sjovt at se, saa Nyhederne derhjemme staar paa Forsiden!

Den sidste Avis, vi saa, var fra 18. Januar, og det var „Politiken“. Den indeholdt bl. a. Bestemmelsen om Dødsstraf for Danske, der gik i fremmed Krigstjeneste.

Naa, never mind, har I hørt den sidste efter Bardias og Tobruks Fald? Italienernes Hilsen før Krigen var at løfte højre Arm med let bøjet Albued — prøv at illustrere det. Efter Krigen bruger de ogsaa venstre Arm samtidig! Den var god ikke?

De er ogsaa blevet enige med Englænderne om at dele Middelhavet — det vidste I maaske ikke? Italienerne tager Bunden og Englænderne Overfladen!

Jeg beder overbragt en Hilsen til Sørvin. Og da dette er den længste og muligvis eneste Beretning, der naar frem, vil jeg være taknemmelig, om alle mine Paarørende maa faa dette Brev at se.

Tilgiv Skriften og Længden af Brevet. Mine Tanker er hos jer, som jeg holder af, og mit inderlige Ønske er en Gang atter at se jer. Kunde jeg blot dele alle mine Oplevelser og Indtryk med jer.

Eet lover jeg: Som nogle af de faa *Danske* skal vi prøve ikke at gøre vor frie Nation Skam. Et Kys til dem, jeg plejer at kysse, og til de andre et fast Haandtryk.

Tusinde Tanker fra

Jørgen.“

Til Oplysning for Læserne tjener, at jeg senere fik at vide, at de ikke ubetydelige Pengemidler, som Jørgen disponerede over paa sin Rejse, hidrørte fra den britiske Legation i Ankara. I Constanza, hvor Rejsen var nær ved at blive afbrudt paa Grund af Pengemangel, var det det britiske Generalkonsulat, der traadte hjælpende til.

Nogen Tid efter Modtagelsen af det sidste Brev fik jeg her i København følgende Meddelelse fra Udenrigsministeriet:

„Udenrigsministeriet meddeler i Henhold til en fra Det kongelige Generalkonsulat i Istanbul modtaget Indberetning, at Deres Søn Jørgen B. Thalbitzer har anmodet Generalkonsulatet om, at De maa blive underrettet om, at han siden den 31. December f. A. har opholdt sig i Istanbul og nu agter at rejse til London. Deres Søns Rejserute var ikke nærmere bekendt, men Generalkonsulen vidste dog, at han foreløbig skulde rejse til Ægypten.“

Efter at have modtaget denne Meddelelse fik jeg et Brev fra Jørgen, dateret Istanbul den 10. Februar 1941. Brevet bærer Præg af at være skrevet i meget stor Hast og lyder saaledes:

„Kære Fader.

Klokken er 1,30 Nat tyrkisk Tid, og det er sidste

Nat, inden jeg i Morgen med Orient-Ekspressen rejser til Merzina.*)

Hvad Økonomien angaar, behøver du ikke at ængste dig, vi har rigeligt med Penge og rejser paa anden Klasse. Jeg haaber at møde Charlie Hansen, maaske om et Par Maaneder.

Dette er ikke nogen Beskrivelse herfra, idet jeg har sendt et langt Brev til Peer Abrahamson, hvem jeg indtrængende beder dig hilse. Ligeledes Bror Wittmaack, Sørvin og Gerda samt Mor og Ejler.

Alt er i den skønneste Orden, og vi har naturligvis set en Del af Byen i de 6 Uger, vi har tilbragt her.

Jeg er rask, og mit eneste Arbejde er at staa op om Morgenen, stoppe mine Strømper, æde mig gennem den ene halvofficielle Frokost og Middag efter den anden og gaa i Biografen, hvis jeg ikke tilfældigvis skulde være optaget.

Jeg haaber, vi nærer ganske de samme Ønsker om Fremtiden, du og jeg. Du ved, hvad jeg mener.

Hils Bedstefader og Bedstemoder. Da jeg ikke er sikker paa Censuren, skriver jeg ikke til saa mange. Tusinde kærlige Hilsener og Kys til dig og Moder fra din Søn

Jørgen."

*) Merzina er en By i Lilleasien paa Fastlandskysten lige Nord for Øen Cypern, hvor England har en Flaadebasis, og som er under engelsk Overhøjhed. Forf.

Christoffersen og Jørgen i Istanbul.

Da jeg havde modtaget dette Brev, afsendte jeg straks et Brev til min gode Ven, Direktør *Charlie Hansen*, „Danish Bacon Company“ i London. Brevet lød saaledes:

„Kære Direktør Charlie Hansen.

Min Søn Jørgen Thalbitzer rejste den 26. December herfra til Istanbul og videre for at kæmpe for sine Idealer og for Verdens Frihed. Jeg har forstaaet paa Breve fra ham, at han er kommet ind i Royal Air Force. Herhjemme fra var han Sportsflyver.

Jeg har kun faaet et Kort fra ham fra en By i Lilleasien, der hedder Merzina, og som er Udskeibningshavn fra Fastlandet, naar man skal til Øen Cypren i Middelhavet. Han kan jo ikke skrive alt, hvad han vil til mig paa Grund af Censuren, men han skrev en Bemærkning: „Jeg haaber om nogen Tid at træffe Direktør Charlie Hansen“, hvilket jo giver et Fingerpeg om hans Hensigt. Hvis han skulde opsøge Dem, beder jeg Dem tage venligt imod ham. Han er mit eneste Barn og kun 21 Aar gammel, og skulde han trænge til nogen Støtte, beder jeg Dem overføre Deres Venskab for mig paa ham. De vil kunne forstaa, at jeg er ængstelig for hans Skæbne.

Jeg er Dem taknemmelig, om De vil opbevare

dette Brev og meddele ham, at han kan skrive til mig under denne Adresse:

Direktør Gunnar Åkesson
 Beleshögsvägen Nr. 6
 Malmø.

Jeg har truffet Foranstaltninger til, at vi faar saadanne Breve. De skal sendes som *Luftpost* via Bagdad-Moscow.

Alle hans Paarørende vil straks blive underrettet, naar jeg hører fra ham. Og sig ham, at hans Moders og mine Tanker — ogsaa hans gamle Bedsteforældres — følger ham Dag og Nat. Paa Forhaand Tak for, hvad De maatte gøre for ham og med de hjerteligste Hilsener til Dem og Deres fra Deres hengivne

Billy Thalbitzer.“

Samme Dag, som jeg afsendte dette Brev, der — som man senere vil se — naaede frem til Direktør *Charlie Hansen*, som med den største Venlighed tog sig af Jørgen i London, modtog jeg et Kort fra Merzina, hvoraf fremgik, at Jørgen og Christoffersen var naaet dertil.

11. Februar 1941.

„Kære Fader.

Rejser nu, alt vel, rigeligt med Penge. Hils alle.

Din egen Søn

Jørgen.“

Der fulgte nu en meget lang Periode, i hvilken der ingen som helst Efterretninger indløb fra Jørgen.

Gennem Røde Kors forespurgte jeg gentagne Gange telegrafisk det engelske Røde Kors om, hvorledes Jørgen befandt sig, og der indløb flere Gange den lykkelige Meddelelse:

„Jørgen Thalbitzer perfectly well.“

Vi var da ganske klar over, at hans Tavshed skyldtes, at han ikke var i Stand til at faa Post igennem. En enkelt Gang fik jeg en Meddelelse fra Direktør *Akesson* i Malmø om, at han havde faaet et Telegram fra Jørgen, der befandt sig vel. Det maa huskes, at selv Korrespondance med Sverige var uhyre vanskelig, naar det drejede sig om illegale Meddelelser, og skriftligt Samkvem med en tjenstgørende Flyver i Royal Air Force turde vel nok paa det Tidspunkt betegnes som en baade vanskelig og farlig Affære.

Imidlertid fik jeg Hjælp fra mange Sider til at gennemføre en begrænset Efterretningstjeneste — som senere omtalt navnlig takket være Matros *Peter Andersen* i Helsingør.

Først i Maj 1942 fik jeg et rigtigt Brev fra England, som Direktør *Akesson* havde modtaget, men ikke turdet videregive til mig, fordi det i saa høj

Grad handlede om Royal Air Force. Da Underdirektør *H. Eghoff* kom paa et Besøg til Sverige, viste han mig den store Tjeneste at smugle Brevet med tilbage hertil, og Glæden var naturligvis stor blandt Jørgens Paarørende, da vi læste den Meddelelse, der var skrevet til Direktør *Gunnar Akesson* fra Jørgen:

„Kære Gunnar!

Umiddelbart efter at Posttjenesten ad Luftvejen mellem England og Sverige nu er blevet aabnet, skynder jeg mig at skrive til dig for at takke dig for alle dine Telegrammer. Det sidste var det, hvori der var en Hilsen fra min Fader og fra Ejler.

Jeg er glad over at høre, at min Fader er kommet sig efter sin alvorlige Nyreoperation, og at Ejler ogsaa er blevet rask efter at være sluppet af med Blindtarmen. Jeg fik et Brev for lang Tid siden fra Ejler, i hvilket han sendte mig Fotografierne fra vor Afrejse.

Masser af Begivenheder er hændt, siden jeg forlod Danmark!

Om mig selv kan jeg fortælle jer, at den Maade, paa hvilken Royal Air Force har behandlet os siden de allerførste Dage i 1940 og op til Dato, simpelt hen har været enestaaende. Hvis det ikke var, fordi jeg længtes saa meget efter alle jer derhjemme, saa vilde jeg være fuldkommen lykkelig.

Jeg maa fortælle jer om min vidunderlige Rejse og den usædvanlig lykkelige Tid, jeg tilbragte i Sydafrika. Vi rejste med et Troppekib fra Suez efter først at have været paa Cypern. Vi blev modtaget med en fantastisk Gæstfrihed i Kapstaden og var med nogle af de unge Royal Air Force Officerer paa Safari i Junglen, hvor vi i 8 Dage boede i et Telt.

Jeg fik ogsaa et Indtryk af, hvordan Afrika saa ud fra Luften, idet mine ny Kammerater en Dag spurgte mig, om jeg kunde bevise, at jeg var Flyver, ved at flyve en Tur i en gammel, forældet Anson-Maskine, der var opstaldet i Hangarerne. Naturligvis gik jeg med paa Spøgen og fløj en Tur, hvilket vistnok imponerede dem ikke saa lidt.

Med et Troppe transportskib sejlede vi Syd om Afrika op forbi Sankt Helena og ankom efter 3 Ugers Rejse til London uden at have set saa meget som en Antydning af en tysk Undervandsbaad!

Min Karriere i Royal Air Force har efter min egen Mening været helt god. Jeg blev meget hurtigt forfremmet og er nu Pilot Officer, hvilket jeg er meget stolt af. Jeg har „Over Gennemsnittet“ i Flyvning, fra alle de Skoler, jeg har gennemgaaet, og jeg bestod min Officerseksamen paa Engelsk med 90 % af Spørgsmaalene rigtig besvaret. Af 50 Aspiranter bestod jeg som Nr. 3.

Jeg har været Officer siden den 28. Oktober 1941

og haaber at blive forfremmet i Løbet af forholdsvis kort Tid. Jeg er „Kampflyver“ og flyver for Øjeblikket en „Hurricane“. Jeg haaber, at jeg snart bliver overflyttet til en „Spitfire“, da dette er en meget hurtigere Maskine og ogsaa mere moderne. Det er en usædvanlig god Træning, vi faar, og jeg elsker mit Job som Officer i Verdens fineste Luftstyrke overordentlig højt.

Jeg har endnu ikke skudt nogen „Hunner“ ned, men har paa den anden Side haft en usædvanlig god Kamp med dem.

Jeg er sammen med en ung Dansker, som har boet her i mange Aar, og han har en Vogn og en Motorcykle, og vi har umaadelig megen Morskab sammen.

Min Gage i danske Penge er usædvanlig god, men alting er meget dyrt herovre nu paa Grund af Kri-gen. Jeg skal undersøge, om jeg kan faa Tilladelse til at sende nogle Fotografier hjem med Luftpost til Sverige, og skal i saa Tilfælde sende dem.

Kosten, vi faar, er meget, meget god — det eneste, der er i Vejen med den, er, at jeg bliver for tyk, og derfor maa jeg staa tidligt op om Morgenen og træne. Jeg driver en Masse Sport, spiller Tennis, gaar paa Jagt o. s. v. I Efteraaret skød jeg en Del Fasaner, da jeg var inviteret ud paa Jagt med en af mine Kammerater. Vi spiste dem her i Officersmessen nogle Dage senere.

Jeg har nu foretaget adskillige Hundrede Flyvninger og er det, der kaldes „Fully operational day and night fighter pilot“.

For at give jer et Indtryk af, hvor dyrt alting er her, kan jeg fortælle jer, at min Skrædderregning, da jeg fik min Officersudnævnelse, svarede til godt 1300 svenske Kroner.

Jeg har mødt mange Venner i London, og da jeg har en Masse Fritid, tager jeg ofte ind til Byen. Jeg er Medlem af adskillige Klubber i London, men gaar der ikke særlig hyppigt. *Charlie Hansen* har inviteret mig ud til Lunch mange Gange i London, og han har ogsaa inviteret mig ud at bo paa sit Landsted, men jeg har endnu ikke haft Tid til at tage den lange Vej derud.

Mine Kammerater siger, at det gaar helt godt med mit Engelsk. Selvfølgelig kan man høre min Accent, men ogsaa min Chef har fortalt mig, at jeg taler Sproget ganske godt, og at jeg hyppigt bliver taget for en indfødt Englænder, naar jeg er omhyggelig med min Udtale.

Jeg tænker meget ofte paa, hvorledes Moder har det, og haaber, at I alle vil fortælle hende, hvor meget jeg elsker hende og hvor inderligt jeg ønsker, at jeg kunde være noget rigtigt for hende.

Ejlers Brev med Billederne glædede mig ganske overordentligt. Jeg hører, at min Fader havde sit Flag oppe hele Dagen paa min Fødselsdag sidste

Aar. Dette har glædet mig meget, da I alle ved, hvor højt jeg elsker Dannebrog. Jeg tilbragte den Dag i en By, der hedder Torquay i Devonshire. Det er et Badested i Sydengland.

Jeg haaber nu at faa flere Breve fra jer allesammen — I ved, hvor meget jeg tænker paa jer alle og haaber at se jer igen, naar denne Krig er forbi. Der vil være en Masse at rydde op i Europa, naar det er overstaaet, og jeg ønsker at tage en Haand med i dette Arbejde, naar Tidens Fylde er inde.

Jeg kan ikke nævne alle de Mennesker, jeg beder dig overbringe mine varme Hilsener, du kender dem selv, og jeg føler mig sikker paa, at du vil overbringe dem mine hjerteligste Tanker.

Med alle mine bedste Ønsker for dig selv og din Familie er jeg

din hengivne
Jørgen.“

Det kan ikke nægtes, at dette Brev glædede os meget, selv om Spændingen var stor, da vi nu vidste, at Jørgen kunde risikere hver Dag at komme i Kamp med Tyskerne.

Inden ovenciterede Brev havde naaet os, havde vi imidlertid haft en stor Oplevelse, idet Jørgen talte i den engelske Radio den 9. April 1942. I den første Udsendelse fra England om Eftermiddagen blev det

meddelt, at Flyverløjtnant Jørgen Thalbitzer vilde bringe et Budskab til Danmarks Befolkning i den sidste Aftenudsendelse Kl. 9, og mange gode Venner, der havde hørt denne Udsendelse bebudet, ringede mig op, for at jeg selv kunde være klar ved mit Radioapparat, naar Udsendelsen begyndte. Selv fra mange gode Venner i Provinsen blev jeg ringet op, saa jeg kan roligt sige, at jeg var forberedt, og at Spændingen var stor, da vi, samlede om Højttaleren, hørte følgende paa Dansk:

„Her er B. B. C.'s Udsendelse til Danmark. Flyverløjtnant Jørgen Thalbitzer fra Royal Air Force kommer nu til Mikrofonen.“

Derefter kom Jørgens Tale klart og tydeligt, med rolig, behersket Stemme — ganske som om han havde siddet i vor egen Stue og talt til os:

„Jeg har en Hilsen til Danmark fra *Winston Churchill*, Englands Førsteminister. Jeg kan fortælle jer derhjemme, at det nu ikke længere kun er rundt omkring i Mødelokaler og i Hjemmene, at Tyskerne finder Fjender — nu er vi Danske med i Luften i vore egne Flyvemaskiner. Det er endelig lykkedes for os, der er kommet ud i Verden og væk fra det ækle Syn af Tyskerne hjemme i Gaderne og de tyske Vagtposter ved Kastellet og i Kastrup.

Vi var nogle Stykker, som besluttede os til at

tage os af Sagerne selv, og i Dag kan vi som Danske for Alvor erklære Tyskerne Krig i Luften. Paa 2 Aars Dagen for den Ulykke, som overgik Danskerne, modtog *Winston Churchill* 38.000 £ Sterling til Indkøb af 3 Spitfire Maskiner, og jeg havde den Ære i Dag at være med i den Delegation, der overrakte Premierministeren Checken. Pengene er indsamlet blandt frie Danske i England.

Winston Churchill udtalte til mig:

„Luftstyrkerne er den Del af vort Angrebsvaaben, der stadig kommer i nøje Kontakt med vore Fjender.“ Han bad mig bringe mine Landsmænd hans Hilsen gennem Radioen, og han lovede os Europas og Danmarks Befrielse, blot vi vilde holde ud.

Naar jeg tænker tilbage paa den forfærdelige Sommer i Danmark efter Invasionen, hvor jeg kort efter selv stak af derhjemmefra, kan jeg nu rolig sige: Det *var* altsaa Umagen værd at rejse ud.“

Det vil næppe være nødvendigt at fortælle, at alle, der hørte Jørgens Tale, var meget grebne deraf. Nu bagefter har vi alle konstateret, at Premierminister *Churchill* holdt sit Ord, da han lovede os Europas og Danmarks Befrielse, blot vi vilde holde ud!

Jeg fik senere et Billede, der havde været aftrykt i Bladet „Frit Danmark“, der i lang Tid udkom i London.

Det forestiller Jørgen sammen med den øvrige danske Delegation foran Downing Street 10 i Lon-

don, hvor Premierminister *Churchill* bor, umiddelbart forinden Delegationen gik ind til Premierministeren og overrakte ham Checken.

Jeg fik senere at vide, at Jørgen faa Dage efter Audiensen hos *Churchill* blev Fører af den ene af de 3 Jagermaskiner, der var indkøbt for Danskernes indsamlede Penge. Det var Maskinen „Niels Ebbesen“. Alle 3 Maskiner havde danske Navne, idet de hed: „Niels Ebbesen“, „Holger Danske“ og „Skagen ind“.

Forøvrigt stod der i Bladet „Frit Danmark“, der som nævnt udkom i London under hele Krigen, den 23. April følgende Artikel:

„*Niels Ebbesen.*“

Kaj Munks historiske Skuespil „Niels Ebbesen“ blev beslaglagt. Naar man kender Indholdet, behøver man ikke at søge om Aarsagen til Beslaglæggelsen.

Nazisterne har ganske vist indført middelalderlige Tilstande rundt om i de tyskbesatte Lande, men dette er aabenbart ingen Undskyldning for Digterpræsten i Vedersø til at gaa tilbage til Middelalderen og søge Motiv til et dramatisk Arbejde i Historien om den jyske Ridder, der vog den kullede Greve. Han lod sig inspirere af et Stykke *dansk* Middelalder, men Parallellen mellem Danmark 1340 og 1940

var Tyskerne for slaaende, og som altid reagerede de med Forbud og Konfiskering.

Samtidig med at Skuespillet om *Niels Ebbesen* konfiskeredes efter Tyskernes Ordre, gik Spitfire'en „Niels Ebbesen“ paa Vingerne. Danske hjemme og ude havde ladet sig inspirere af *Niels Ebbesens* Eksempel, og Spitfire'en var et passende Svar fra frie Danske paa den tyske Konfiskering.

Skuespillet „Niels Ebbesen“ var et nyt Forsøg paa at trænge igennem den nazistiske Mørklægning af dansk Presse, Radio og Forlæggervirksomhed. Forsøget mislykkedes — men ikke helt. Historien om Niels Ebbesen vil blive genopfrisket overalt blandt Danske, og Ungdommen vil huske, at det var den liden *Svend Trøst*, der løste Naglerne, og de vil vide, at det er Ungdommen, der kaster Fremtidens Bro af for Nazisterne.“

Samme Nummer af Bladet „Frit Danmark“ indeholdt følgende Artikel:

„*De tre Jager.*“

Den britiske Minister for Flyvemaskineproduktionen, Oberst *J. J. Llewellyn* har sendt Formanden for det danske Jagerfond, Hr. *K. G. Anker-Petersen* en Skrivelse, hvori han takker Bidragyderne til Jagerfonden for de 3 første danske Spitfires, som blev overdraget R. A. F. den 10. April:

„Ikke blot beundrer jeg Deres Landsmænds Gavmildhed ved at skænke os 3 meget tiltrængte Jagermaskiner“, skriver Ministeren, „men jeg beundrer deres endnu større Gavmildhed ved at skænke os 3 modige unge danske Flyvere til at flyve dem for os.

Eskadrillen, hvortil de og deres Flyvemaskiner er knyttet, har et af de fineste Generaliablade i Royal Air Force, og jeg ved, at Deres Piloter vil hævde dens Traditioner og den traditionsrige danske Frygtløshed og Tjenstvillighed.

Vær venlig at overbringe min dybtfølte Tak til alle frie Danske, som har muliggjort denne fremragende Gave.“

Ganske tilfældigt kom min Fætter, Kommandørkaptajn Nyholms Søn, kort Tid efter ind til mig paa mit Kontor i København og viste mig et Billede, der som Pressefotografi var udsendt til hele den britiske commonwealth.

Det viser Jørgen siddende paa Vingen af Spitfire'en „Niels Ebbesen“, medens han peger paa Navnet og med den anden Haand viser bagud over Skulderen som et Udtryk for sine Følelser, nemlig at Tykkerne skulde komme til at lære hans Maskine at kende ved første Lejlighed.

Hvis man kan læse af et Ansigtstudtryk, har han i hvert Fald været lykkelig, da dette Billede blev taget.

Da jeg senere spurgte Jørgen, om han aldrig havde været bange, naar Signalet lød til at bemandede Eskadrillen og gaa op til Kamp, svarede han: „Jo, det har jeg Far, for der findes ingen Flyverofficerer, der ikke har følt en knugende Angst i Begyndelsen af deres Karriere. Vi ser jo daglig, at der kommer færre Maskiner hjem, end der flyver ud, og man kan ikke lade være at tænke paa, hvem af os der næste Gang skal blive derude. Men det er ikke et Spørgsmaal om at være bange eller ikke, det er et Spørgsmaal om at gøre sin Pligt.

Forøvrigt er det kun i Begyndelsen, at man føler denne Angst. Man vænner sig til Kampen i Luften som til alt andet her i Verden.“

Det gjorde et stærkt Indtryk paa mig at høre disse Udtalelser; thi det kræver jo et ikke ringe Mod at gøre sin Pligt, naar man i Forvejen kender Faren og frygter den.

Da jeg senere traf Jørgen, spurgte jeg ham, om han ikke kunde fortælle mig nogle Detailler fra sit Besøg hos Premierminister Churchill.

Han svarede da: „Det var meget interessant at besøge en saa verdensberømt Personlighed som *Mr. Churchill*. Han konverserede livligt med alle os fra den danske Indsamlingskomité, og *Mrs. Churchill* skænkede personlig Teen for mig, og da jeg takkede hende for hendes Venlighed, sagde hun, at det glædede hende at kunne være noget for en ung uden-

landsk Officer, der kæmpede paa engelsk Side — hun havde selv 2 Sønner med ved Fronterne.

Senere hen, da Premierministeren spurgte mig, om han kunde gøre noget for mig, svarede jeg: Ja, Deres Excellence, De kan lade mig være med i den første Royal Air Force Eskadrille, der besætter Kastrup ved København.

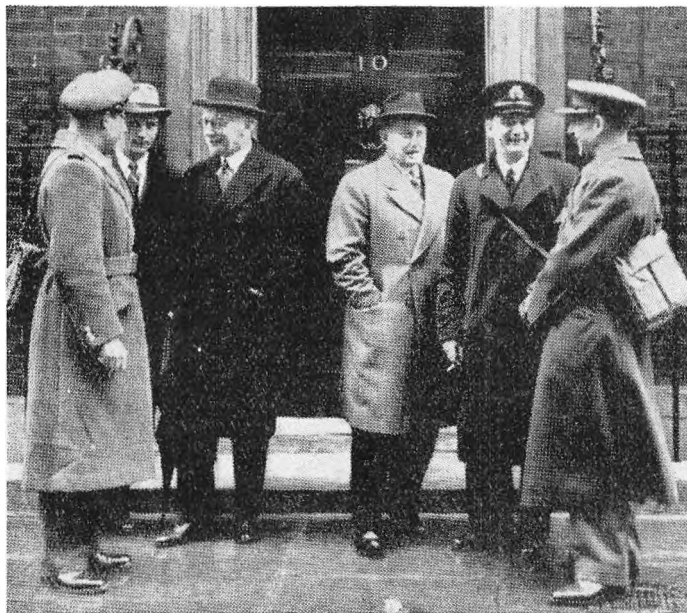
Premierministeren slog mig paa Skulderen og sagde: „Of course“.

Desværre skulde det jo gaa saa ganske anderledes.

II.

Efter at Jørgen den 9. April 1942 havde talt i Radioen fra London, fulgte der nu en lang Periode, hvor vi ingen positive Nyheder fik fra ham. Gennem Røde Kors, der forøvrigt var umaadelig elskværdigt og hjælpsomt, sendte jeg flere Gange telegrafiske Forespørgsler til England om, hvorledes Jørgen befandt sig, og der kom 2 Gange Svar tilbage med den lakoniske Meddelelse: „perfectly well“. Forespørgslerne blev rettet til Den danske Legation i Pont Street, London, idet jeg inden min Søns Afrejse fra Danmark havde aftalt med ham, at han stadig skulde søge at være i Kontakt med vor Minister i London, Grev *Eduard Reventlow*.

Fra Direktør *Akesson* i Malmø fik jeg ogsaa et Par Gange Meddelelse om, at Jørgen havde telegraferet til ham, at alt var vel, og disse Meddelelser blev bragt mig af Matros *Peter Andersen*, der er ansat ved Færgefarten Helsingør-Helsingborg, og som under hele Jørgens Fraværelse har været enestaaende hjælpsom, naar det drejede sig om at skaffe Meddelelser af Sted til Sverige, mellem hvilket Land og

*Den danske Komité foran
Downing Street 10, Churchills Bolig.
Jørgen længst til venstre.*

England der stadig var baade telegrafisk og postal Forbindelse.

At alle Jørgens Paarørende i disse Maaneder var meget urolige for hans Skæbne siger sig selv. Den tyske Værnemagtsberetning fortalte daglig om de ganske vist stadig tiltagende Luftangreb paa Tyskland, men ogsaa Antallet af de engelske Maskiner, der var skudt ned, steg. Enhver kan sige sig selv, med hvilke Følelser man modtager den Slags Beretninger, naar man ved, at ens eneste Søn deltager aktivt i Flyverangreb paa Tyskland.

Hertil kom, at baade jeg selv, min Broder, Kontorchef *Mogens Thalbitzer*, og min gamle Fader levede i en stadig Frygt for Overgreb fra Gestapos Side. Vi kender alle den i Aviserne omtalte saa ubehagelige Følelse, naar en Automobil i denne Periode bremsede haardt op udenfor ens Bopæl. Man var aldrig sikker paa, om det ikke var Gestapo!

Allerede i 1941, altsaa længe inden den omtalte Radiotale den 9. April 1942, havde Jørgen talt i Radioen fra London. Første Gang var i Slutningen af April 1941, hvor han skildrede sin og Columbus' Rejse fra Kapstaden til London og deres Modtagelse i selve England hos Royal Air Force. Jeg hørte desværre ikke selv denne Udsendelse, da jeg paa det Tidspunkt laa paa Gentofte Amtssygehus efter en alvorlig Nyreoperation. Overkirurg *Kapel* og Afdelingssygeplejerske, Frk. *Hedda Kristensen*, der

begge paa ganske enestaaende Maade trøstede mig i den Nervøsitet, som jeg naturligvis led under paa Grund af Jørgens farefulde Arbejde, refererede Talen for mig straks efter, at den var holdt, og det var mig en stor Glæde at høre, at han var all right. Senere talte han i den engelske Radio til Tyskland og paa Tysk, og dette var naturligvis ikke saa heldigt, selv om hans Navn ikke blev nævnt, men der kun blev sagt, at det var en ung dansk Officer i Royal Air Force, der nu vilde tale. I Talen, som jeg desværre ikke selv har hørt, men faaet refereret af gode Venner, skal han bl. a. have sagt:

„Tyskerne hjalp os godt nok med at komme af Sted, idet de troede, det var en Tobaksforretning, som vi skulde til Tyrkiet for at lave. Det eneste rigtige heri var, at det drejede sig om den Tobak, som Tyskerne skal faa fra nu af, men det bliver til Gengæld en Tobak, der knalder.“

Følgerne af denne Tale udeblev ikke, idet jeg i Maj Maaned 1941, 2 Dage efter min Hjemkomst fra Hospitalet, blev ringet op af Gestapo med Ordre til at møde i denne Institutions daværende Kontor paa Hotel Kongen af Danmark den næste Dag. Jeg svarede, at dette var ganske umuligt, da jeg var meget svag efter en nylig overstaaet Operation og næsten ikke kunde gaa, men hvis Gestapo ønskede at tale med mig, kunde de finde mig paa min Bopæl i Trørød. En Time senere telefonerede Gestapo

paany til mig og anmodede mig om at være hjemme den næste Formiddag Kl. 10, da man paa dette Tidspunkt vilde indfinde sig hos mig for at forhøre mig.

Den næste Dag kom der ganske rigtigt en Militærbil med et Par bevæbnede Soldater, hvoraf den ene tog Opstilling udenfor min Havelaage, samt en Dommer, der efter at have forestillet sig, paabegyndte Forhør over mig. Tillige medfulgte en Stenograf. Dommeren, der i Formen optraadte korrekt, meddelte mig, at Forhøret drejede sig om min Søn, og at det forøvrigt vilde gælde mit Liv, hvis jeg fortalte noget Menneske, hvad Forhøret drejede sig om. Han forespurgte mig om, hvilken Andel jeg havde haft i min Søns Afrejse, og om han var en dygtig Flyver, da jeg nok kunde forstaa, at enhver, der havde nære Slægtninge, der var gaaet over til „Fjenden“, var i høj Grad mistænkelige.

Jeg forklarede Dommeren, at jeg aldeles ikke var klar over, at Jørgen vilde træde i engelsk Tjeneste. Det var min Opfattelse, at han muligvis vilde indtræde i det græske Luftvaaben. — Grækenland var dengang ikke i Krig med Tyskland, men kun med Italien. I Januar Maaned var der fra tysk Side udsendt Meddelelse om, at alle Danske, der gik i Tysklands Fjenders Tjeneste, vilde blive straffet med Døden, ligesom andre danske Statsborgere, der begunstigede Tysklands Fjender, vilde blive skudt.

Jeg haabede at kunne dække Jørgens Familie her

i Landet, naar jeg sagde, at jeg ikke mente, at det var engelsk Tjeneste, han vilde indtræde i.

Jeg erindrer, at Dommeren spurgte mig om min egen og min Families Indstilling overfor Tyskland, og at jeg dertil svarede: „De maa kunne forstaa, at ingen dansk Mand eller Kvinde er glad ved at se sit Fædreland besat af fremmede Tropper, og naturligvis ser vi her i Landet hellere disses Hæl end deres Taa“. Det forbavsede mig meget, at Dommeren loyalt dikterede denne Bemærkning til Protokollen, som jeg senere ved Forhørets Slutning maatte underskrive.

Paa hans direkte Spørgsmaal, om min Familie var fjendtligt indstillet overfor Tyskland, svarede jeg kun, at vi ikke blandede os i Politik, og at han maatte kunne forstaa, at ingen Fader var glad ved at vide sin Søn i daglig Livsfare, uanset hvad det var han kæmpede for. Efter uendelige Gentagelser af Spørgsmaalene, bl. a. ogsaa om Jørgen havde faaet sit Pas viseret til Grækenland, sluttede Forhøret, der havde varet i 2½ Time, hvorefter Gestapo forlod mit Hus.

Senere har min Broder 3 Gange haft Besøg af Gestapo, der har forhørt ham angaaende Jørgen, foretaget Husundersøgelse i hans Hjem og sidste Gang endog arresteret ham. Han blev dog frigivet efter 7 Timers Forløb.

I November Maaned 1942 modtog jeg pludselig med Posten et Krigsfangebrev paa en tysk Blanket. Som Afsender stod der uden paa Brevet: Pilotofficer John Thomson, R. A. F., Gefangenenummer 629, M.-Stammlager. Luft 3. Deutschland.

Allerede inden jeg aabnede Brevet, vidste jeg, at det var fra Jørgen, da jeg naturligvis øjeblikkelig genkendte hans Skrift. Brevet, der var dateret den 24/10 og altsaa saaledes havde været omtrent en Maaned undervejs, var skrevet paa Engelsk og lød i Oversættelse saaledes:

„Kære Billy.

Dette for at underrette dig om, at jeg er Krigsfange. Jeg blev skudt ned med min Spitfire i Frankrig i Juli Maaned, men er usaaret. Jeg er i en Lejr med adskillige Hundrede andre Officerer fra Royal Air Force, og Tilværelsen er ikke altfor slem. Vi kan ikke blive beordret til Arbejde, fordi vi er Officerer, og vi har hele Tiden til Brug efter Forgodtbefindende. Jeg er begyndt at studere Navigation, og jeg gør mig ogsaa Umage for at lære Tysk. Jeg formoder, du ved, at vor Ven *Charlie Hansen* er afgaaet ved Døden, kort før jeg forlod England!

Man har naturligvis nu god Lejlighed til at tænke over Forholdene, og jeg er klar over, hvilken Kærlighed der laa bagved dine Formaninger før min Afrejse, hvad angaar Farligheden af mit Job.

Jeg vilde ønske, vi kunde faa en lang, fortrolig Samtale med hinanden.

Jeg vil spørge dig, om det skulde være muligt gennem det danske Røde Kors at faa sendt nogle Pakker til mig. Hvis du kan, prøv da at sende mig en Pakke med Klæder, i hvilken jeg beder dig vedlægge Naale og Traad, et Sæt Undertøj og ganske særligt et Tæppe, nogle Sokker og en Sweater. Jeg er meget forkølet og trænger stærkt til et varmt Tæppe. Hvis det ikke er for megen Ulejlighed, prøv da ogsaa om der kan sendes Levnedsmiddelpakker.

Jeg er ked af at bede om saa meget, men jeg føler mig sikker paa, at du ikke er ked af det. Overbring alle mine hjerteligste Hilsener til *Kirsten* og *Ejler* og skriv selv, samt bed de andre om at skrive meget ofte. Tiden falder ganske forfærdelig lang her.

Mine hjerteligste Hilsener

John.“

Jeg var ganske klar over, hvorfor han i Slutningen af Brevet skrev Ordet *Kirsten* — hans Moders Fornavn — og hvorfor han ikke skrev Fader til mig! Hvis han havde tilkendegivet, at han var Dansker, vilde han muligvis efter de gældende Love være blevet skudt.

Der opstod nu et saare vanskeligt Spørgsmaal, nemlig Forsendelsen af det ønskede Tøj og navnlig

et godt Uldtæppe. Det var nemlig strengt forbudt at sende den Slags Ting til Udlandet, selv gennem Røde Kors. Det gjaldt derfor om at faa Varedirektoratets Tilladelse til at sende disse Sager, og jeg havde da intet andet at gøre end at opsøge Direktør *Lindgren* i Varedirektoratet for at sætte ham ind i Situationen, som den i Virkeligheden var, idet det naturligvis uden dette vilde have været ganske umuligt at sende uldne Klædningsstykker til en engelsk Officer.

Det skal straks siges, at Direktør *Lindgren* med den største Forstaaelse og Elskværdighed gik ind for Sagen, og Dagen efter blev den første Pakke sendt af Sted gennem Røde Kors. Jeg bringer herved Direktør *Lindgren* min hjerteligste Tak for hans Bistand i denne Sag.

Med Madpakkerne var det ikke saa vanskeligt, da det var tilladt at sende Pakker ogsaa til Englændere, der var i tysk Fangenskab, og i de kommende Maaneder fik jeg afsendt 4 Levnedsmiddelpakker til Jørgen.

Der opstod nu Vanskelighed med at korrespondere med Jørgen, naar hans Anonymitet som Dansker skulde bevares, og min gode Ven, Ingeniør *Thorkeel Bruun* fik da den Idé, at den engelske Golftræner *Billy Keppie* i Rungsted kunde bruges som Mellemand ved denne Korrespondance. Jeg tog da straks op til Hr. *Keppie* og satte ham ind i Sagen,

og han gav mig beredvillig sin Tilladelse til, at jeg maatte underskrive Breve til Jørgen med hans Navn, ligesom han erklærede sig villig til at modtage Svarene fra Fangelejren i Tyskland. Herved kunde Jørgens Anonymitet bevares og Gestapos Opmærksomhed afledes fra Jørgens herværende Familie. Jeg skylder Hr. *Keppie* megen Tak for den Venlighed, han her viste Jørgen og mig, idet det ikke var ganske uden Fare for ham selv. Jeg skrev hyp-pigt til Jørgen, og det er mit Indtryk, at han fik alle mine Breve. Jeg underskrev mig altid „Din Onkel Billy“, idet der jo intet mærkeligt var i, at *Billy Keppie* (der ved en forunderlig Tilskikkelse af Skæb-
nen netop havde samme Fornavn som jeg selv) havde en Nevø, der var i tysk Fangenskab.

Da jeg jo kendte Jørgens Temperament og jeg ofte her hørte, hvorledes Englændere, der forsøgte at flygte fra Fangelejrene, blev skudt under Flugtforsøgene, skrev jeg i næsten alle mine Breve til Jørgen, at det vigtigste for ham nu var at resignere. Jeg turde ikke direkte skrive, at han ikke maatte prøve paa at flygte, idet dette naturligvis kunde have foranlediget, at der blev passet ekstraordinært godt paa ham, og paa det Tidspunkt kunde man ikke formode, at Krigen vilde vare saa længe, som Tilfældet blev. Vi levede derfor i Haabet om, at Jørgen vilde blive i Fangelejren, indtil Fredsslutningen kom, idet vi alle her syntes, at han allerede havde gjort

en saa stor Indsats, at han kunde fortjene, at hans Liv blev sparet.

Jeg fik adskillige Breve fra ham, hvoraf jeg skal citere et enkelt:

„Min kære Billy.

Jeg takker for dit Brev af 19/11. Jeg har modtaget en Levnedsmiddelpakke, men endnu ikke Pakken med Klæder. Jeg studerer Luftnavigation samt tysk Sprog. Jeg haaber at faa en Stilling i den civile Luftfart efter Krigen eller ogsaa vil jeg prøve at blive ansat til fortsat Tjeneste i Royal Air Force.

Vi beholder under Fangenskabet vor fulde Anciennetet samt vor fulde Gage i England, selv om vi er Krigsfanger. Min Rang er nu den samme som en dansk Premierløjtnants. Hvis jeg ikke havde haft det forbandede Uheld i Frankrig, vilde jeg nu have været Eskadrillechef og have Rang som Kaptajn. Dette har jeg faaet at vide gennem et Brev, jeg har faaet fra en af mine Kammerater i England. Naa! — saaledes er Krigen.

Hvis det er muligt, send da et Fotografi af dig selv og om muligt et af *Gerda*. Naar du skriver, lad mig da høre noget nyt fra Danmark, bl. a. om du stadig har det samme Hus, du havde, da jeg rejste. Jeg ser af Brevene, at du har faaet ny Adresse. Hvorledes gaar Forretningerne for dig? Tilværelsen her er ikke altfor slem, selv om her naturligvis er

temmelig ukomfortabelt. Hvorledes har den gamle *Billy* og *Mogens* det?*) Bed alle mine Venner skrive saa meget de kan, I ved ikke, hvor vanskeligt det er at sidde og ikke have noget fast at tage sig til.

Har jeg fortalt jer, at da jeg blev skudt ned i Frankrig, tørnede jeg imod et Højspændingsanlæg med en Fart af 400 km i Timen, og at jeg — medens min Spitfire blev pulveriseret fuldstændig, fik den ene Vinge revet af og omsider landede med Bunden i Vejret, medens jeg med Hovedet nedad hang i Selerne i Cockpittet og maatte skære mig løs med en Lommekniv — desuagtet var i Stand til at spadserere væk fra Vraget uden en Skramme! Jeg behøver vist ikke at fortælle jer, at jeg var lykkelig herover!

Skriv nu ofte og modtag mine allerbedste Hilsener til *Kirsten*.

Din John.“

Et senere Brev fortalte, at Jørgen boede sammen med 6 Officerskammerater i en Barak for sig selv, og at de selv lavede deres Mad, der ikke var saa ringe, fordi de ud over Pakkerne fra Dansk Røde Kors ofte fik Røde Kors Pakker med Fødemidler fra England. Dette Brev indeholdt et Fotografi af

*) Jørgens Bedstefader og Onkel. Forf.

Jørgen og de engelske Officerer, han var i Fangenskab sammen med.

Medens Livet saaledes gik sin stille og rolige Gang i Fangelejren, naaede vi omsider frem til Marts 1943. Det var mit inderlige Haab, at *Jørgen* virkelig havde resigneret, og selv om det var tungt at vide ham i Fangenskab, vidste vi dog herhjemme, at han var i Live, og satte vort Haab til at kunne mødes med ham efter Krigen.

Den 10. Marts var jeg i Svendborg for at udføre forskellige Forretninger vedrørende min Stilling som Akkvisitionschef i „Kgl. Brand“. Jeg blev temmelig sent færdig om Aftenen, og besluttede mig derfor til at blive i Svendborg om Natten og rejse med Morgentoget til København den 11. Marts. Jeg erindrer, at det var en mørk Morgen — Toget gik ved 6-Tiden om Morgen — og jeg kom ned paa Banegaarden i Svendborg, hvor jeg straks gik hen til Billetlugen for at løse en Billet til København. Medens jeg stod og talte de Penge, jeg fik tilbage af Ekspedienten, da jeg købte Billetten, blev der lagt en Haand paa min venstre Skulder, og jeg hørte en Stemme sige: „How are you, Billy!“ Jeg vendte mig om og saa en meget solbrændt, sømandsklædt Mand, smilende og godt i Stand. Paa Hovedet havde han en Sømandskasket med blank Skygge, og han var iført et blaåt, temmelig groft, dobbeltrudet Jak-

kesæt og blaa Sweater med Rullekrave. Jeg kendte ham ikke lige med det samme.

Saa sortnede det omtrent for mine Øjne, og Hjer-
tet fløj helt op i Halsen paa mig.

Det var Jørgen!

III.

Da jeg var kommet mig af Forskrækkelsen, omfavnede jeg ham og trykkede ham til mit Hjerte, og baade han og jeg var meget bevægede.

Mit første Spørgsmaal til ham var:

„Hvor kommer du fra?“

Han svarede:

„Det ved du da.“

„Hvor skal du hen?“

„Til København og videre til Sverige. Jeg maa tilbage til min Pligt i England og slaas videre for Danmarks Sag.“

„Hvorledes kan det lade sig gøre, og er der overhovedet nogen Mulighed for, at det kan gennemføres?“

„Kære Fader! Tror du, at en lille beskidt Tysker som Hr. Hitler kan bestemme, hvor en kgl. britisk Officer skal være? Haha!“

„Nej, det synes jo næsten saaledes.“

Vi gik saa over til Toget sammen, og for at ingen skulde høre, hvad vi talte om undervejs, blev vi staaende ude paa Platformen uden for Waggonen,

medens vi kørte op til Nyborg. Jørgen fortalte mig undervejs, hvad der var passeret, og jeg skal give Historien saavidt muligt med hans egne Ord:

„I Juli Maaned forrige Aar fik jeg den Opgave af Royal Air Force at flyve til Frankrig for at bringe Rapport om Ammunitionstransporterne fra Tyskland ud til de tyske Stillinger ved Atlanterhavet. Det var navnlig Jernbanelinien til Brest, jeg skulde observere, og naar jeg saa Godstog paa denne Strækning, skulde jeg beskyde dem, dels med mine Maskingeværer, dels med mindre Bomber.

En Eftermiddag, da jeg var paa denne Tjeneste og som sædvanlig var alene i min Maskine, observerede jeg et Tog, som jeg kunde se medførte Krigsmateriel. Jeg styrtede fra ca. 300 Meters Højde saa langt ned, at jeg kunde beskyde Toget, og aabnede en kraftig Ild mod det med det Resultat, at Toget standsede og Lokomotivet sprang i Luften, — i hvert Fald udviklede det en mægtig Dampsky, og de Bomber, jeg kastede, var naturligvis heller ikke lydløse. Kort sagt, en Eskadrille Messerschmidt Maskiner kom paa Vingerne og begyndte at kredse om mig, og de har sandsynligvis ogsaa skudt efter mig. Jeg talte 7 Maskiner ialt. Jeg søgte at faa min Spitfire til at stige saa hurtigt som muligt, alt medens jeg skød paa de tyske Maskiner. Det er vanskeligt at sige helt nøjagtigt, hvor mange jeg fik skudt ned, men det er mit Indtryk, at 5 eller 6 af dem

blev ramt og styrtede mod Jorden med en vældig Røgfane efter sig i Luften. Paa dette Tidspunkt var jeg vel omtrent 800 Meter oppe i Luften, da jeg pludselig mærkede, at min Maskine begyndte at hakke i det, ligesom jeg ikke kunde faa den til at dreje til venstre. Maskinen maatte aabenbart være blevet ramt, i hvert Fald mistede jeg Højde, og jeg forsøgte saa en Nødlanding. Den mislykkedes imidlertid totalt, fordi jeg, da jeg med 400 km's Fart i Timen lagde an til Landing, ramlede ind i et Net af Højspændingsledninger, der førte til en Transformatorstation i Nærheden.

Som allerede skrevet til dig fra Fangelejren, slog min Maskine en Kolbøtte og kom ned med Bunden i Vejret. Den ene Vinge blev revet af, og kun med det største Besvær kunde jeg frigøre mig fra Stumperne af Maskinen. Jeg tror aldrig, jeg er blevet saa forbavset, som da jeg opdagede, at jeg ikke var i mindste Maade saaret — ja end ikke en Hudafskrabning fik jeg.

Da jeg var kommet løs af de Stropper, hvormed man er spændt fast i Cockpittet, var jeg straks klar over, at Tyskerne hurtigt vilde være over mig, og jeg flygtede derfor, alt hvad Remmer og Tøj kunde holde, ind gennem en lille nærliggende Skov, løb et Stykke tilbage og ind bagved et Par Huse, hvor jeg gemte mig i et Skur.

Det var imidlertid blevet hen under Aften, og da

det var en mørk Dag med Skyer og Regnbyger, lykkedes det altsaa mærkeligt nok for mig at holde mig skjult, indtil Mørket faldt paa, og jeg kunde gaa videre.

Det var nu min Hensigt at prøve at komme ned til det dengang endnu ubesatte Frankrig, hvorfra jeg muligvis kunde faa Lejlighed til at komme tilbage til England via Spanien-Gibraltar. Du kan nok forstaa, at det var meget vanskeligt for mig at slaa mig igennem, medens jeg Dag efter Dag travede Syd paa. Om Dagen gik jeg forøvrigt ikke meget, men holdt mig saavidt muligt skjult i Høstakke, Grøfter, Skove eller Udhuse til Gaarde, medens jeg forsøgte paa her og der at skaffe mig noget at leve af. Mange Steder gav franske Bønder mig Mad, naar jeg fortalte dem, at jeg var britisk Officer, men dette var uhyre svært for mig, fordi jeg kun kunde ganske faa Brokker paa Fransk. Efter 14 Dages Forløb, da jeg, saavidt jeg kunde skønne, nærmede mig det ubesatte Frankrig, bad jeg en Eftermiddag en fransk Bonde om et Stykke Brød, idet jeg pegede paa min Mave og paa min Mund og prøvede at gøre ham forstaaeligt, at jeg var sulten. Bonden bad mig gaa med indenfor, og et Øjeblik efter kom han tilbage med en fransk Betjent, der anholdt mig. Jeg blev derefter ført ind til en By, hvis Navn jeg ikke husker, og indsat i Arresten i en Kaserne, der var besat af Tyskerne. Jeg blev øjeblikkelig lagt i Læn-

Jørgen i den danske Spitfire „Niels Ebbesen“.

ker og ført ned i en Celle i Kælderen. Jeg behøver vist ikke at fortælle, at jeg hverken fik vaadt eller tørt.

Den næste Morgen blev jeg ført op i Kasernegaard, hvor jeg blev stillet op ad Muren, medens 10 tyske Soldater marcherede op overfor mig, hvor de stod med Gevær ved Fod. Jeg var ganske klar over, at dette i allerhøjeste Grad trak op til en Eksekution, og jeg spurgte en tysk Underofficer, der stod ved Siden af mig, hvad Mening en var. Han sagde blot Ordet „Spion“.

Jeg erklærede derefter, at jeg var britisk Officer, og at jeg var blevet skudt ned 14 Dage før af Tyskerne, hvorfor jeg forlangte at blive behandlet som Krigsfange. Samtidig hermed pillede jeg Metalidentifikationsmærket, som alle Soldater i den engelske Hær, baade Officerer og Menige, bærer i en Snor om Halsen, frem og sagde: De kan jo selv se Beviset for mine Ords Rigtighed her.

Der blev da hentet en tysk Officer — saavidt jeg forstod var han Major — og han befalede, at jeg atter skulde føres ned i Cellen, da Sagen skulde undersøges. Nogle Timer efter kom Underofficeren ned i min Celle og sagde, at det var blevet opklaret, at jeg var britisk Officer, og at det var rigtigt, at der 14 Dage tidligere havde været en Luftkamp, hvorunder flere tyske og en engelsk Maskine var blevet skudt ned, og at man ikke havde kunnet finde den

engelske Flyver. Jeg blev saa erklæret for Krigsfange, fik et Maaltid Mad og et Glas Vand, men Lænkerne blev jeg ikke fri for.

Dagen efter blev jeg under Eskorte og stadig i Lænker ført til Banegaarden og transporteret paa en dagelang Rejse til Fangelejren i Sagan. Her var jeg imidlertid kun ganske kort Tid, hvorefter jeg blev ført til den store Fangelejr, der var oprettet for Medlemmer af Royal Air Force i Nærheden af Bromberg i Polen.

Du har nok faaet et Indtryk af, hvorledes Livet formede sig her, idet jeg, saavidt det var gørligt, har skildret det i mine Breve til dig.“

Jeg spurgte her Jørgen, om han havde været Genstand for nogen Art af Mishandling, og dertil svarede han følgende:

„Nej, det har jeg ikke, men jeg har set mange polske Fanger, der senere ogsaa blev anbragt i denne Lejr, blive mishandlet. Os turde de ikke røre, fordi de vidste, hvad der ventede dem, hvis de krummede blot et Haar paa Hovedet af en britisk Officer.

Ingen, der ikke selv har siddet i en Fangelejr, forstaar, hvor deprimerende det er at befinde sig bagved et Pigtraadsgitter, der ovenikøbet ofte er indrettet saaledes, at der ledes højspændt elektrisk Strøm igennem det. Den ene Dag forløber som den anden, og det er utaaleligt, at man ikke kan faa et Bad i Maanedsviis, men maa nøjes med at vaske sig

i et mikroskopisk lille Blikvandfad, hvori der maa-
ske højst findes en Liter Vand. Kosten var derimod
ikke værst, idet vi altid fra England fik sendt gode
Røde Kors Pakker med mange forskellige Slags Kon-
serves. Da vi var 7 Officerer i den samme Barak,
kan du nok forstaa, at der stadig var en af os, der
havde rigeligt med Mad, og Kammeratskabet er saa
udpræget i en Fangelejr, at hvad den ene har, har
den anden ogsaa.

I Lejren sluttede jeg et varmt Venskab med Kom-
mandør i Det britiske Marineluftvaaben *James Brian
Buckley*. Han er i Begyndelsen af 40'rne og blev
først skudt ned under Kampene i Norge i Begyndel-
sen af 1940, men var der saa heldig at falde ned bag
de britiske Linier. Han kom tilbage til England og
blev atter aktiv indtil Dunkerque. Her blev han ta-
get til Fange af Tyskerne og ført til Fangelejren
ved Bromberg. Han forsøgte Flugt 2 Gange og først
nu 3die Gang synes Flugtforsøget at skulle lykkes
for ham.“

„Hvad siger du, hvor er han da henne?“

„Han er om Bord i den samme Skonnert, hvormed
jeg i Nat er ankommet til Troense, og han kommer
til Tuborg Havn i Overmorgen tidlig, hvor jeg skal
søge at faa ham i Land for at tage ham med til Sve-
rige og derfra tilbage til England, — men inden jeg
fortæller nærmere herom, vil jeg fortsætte min Hi-
storie.

Allerede i Slutningen af forrige Aar var vi en Del Kammerater i Fangelejren, der besluttede os til at flygte. Vi havde i Radioen hørt om, at Krigen trak i Langdrag, og ingen af os var til Sinds at blive i Aarevis i Bromberg.“

„Du siger: Radioen! Kunde I da høre Radio i Fangelejren?“

„Ja, vi hørte hver Aften Radio fra England, idet du ikke maa glemme, at ualmindelig dygtige Radioteknikere ogsaa befinder sig inden for Royal Air Force og naturligvis ligesom vi andre ogsaa risikerer at blive taget til Fange. Vi havde nogle Stykker af disse Folk i Fangelejren, og det lykkedes dem virkelig at bygge Modtagerapparater sammen af de utroligste Ting. Gamle Konservesdaaser, Sølvpapir fra Cigaretæskerne, der blev sendt os fra England, samt Staaltraad fra Sodavandsflasker, gamle Barberblade og lignende Materiale blev anvendt i stor Udstrækning til Bygning af Modtagerapparaterne.“

„Ja vel, men selve Radiolamperne kan man da ikke fremstille i en Fangelejr.“

„Ganske rigtigt, men disse Lamper havde vi ogsaa modtaget inden i den Leverpostej, der blev sendt os i Konservesdaaser fra England. —

Da vi altsaa var klar over, at Krigen trak i Langdrag, besluttede vi os til at flygte, og dette gik for sig paa følgende Maade:

Komforten i en Fangelejr er, som du kan begribe,

ikke særlig stor og de rent sanitære Forhold er nærmest rædselsfulde. I Stedet for W.C. anvendes der en Latrin-Grube, der er gravet i Jorden, og hvor man uden videre maa lade sin Afføring falde ned. Fra denne Grube, der laa omme bagved et Par Barakker, og temmelig nær ved Pigtraadshegnet, maatte Flugten iværksættes. I 5 Maaneder gravede 20 britiske Officerer inddelt i Hold paa 3 à 4 en underjordisk Gang fra denne ildelugtende og uhyggelige Grube og ud under Pigtraaden til Friheden.

Hvor vanskeligt dette Arbejde var, vil du kunne forstaa, naar du hører, at vi som Redskaber maatte bruge vore Gafler og Knive, og at vi maatte fylde den udgravede Jord i vore Lommer og derefter bortkaste den mellem Barakkerne i ubevogtede Øjeblikke. En yderligere Vanskelighed var den, at Tyskerne i Lejren havde elektriske Detectorer, med hvilke de kunde aflytte, om der blev gravet paa Lejrens Grund.

Vi maatte derfor udspekulere en Maade, saaledes at Gravningen kunde foregaa uhørt af Tyskerne, og dette gik for sig ved, at vi fik Tilladelse til at oversprøjte Gaardspladsen med Vand for derved i Vintermaanederne at fremskaffe en kunstig Skøjtebane. Paa denne fik de fangne Officerer Lov at løbe paa Skøjter. Det var ikke altsammen Førsteklasses Skøjter, for mange af dem var hjemmelavede af Jernstrimler og Trækloeser, men dog kom det i nogen

Grad til at ligne Skøjteløb. Naar vi var enige om, at nu skulde der graves et ordentligt Stykke af den underjordiske Gang, saa tog mellem 3- og 400 Officerer fat paa Skøjteløbningen. Dette foraarsagede et saa infernalsk Spektakel, at vi gik ud fra, at Tyskerne i deres Detectorer ikke kunde høre den langt ringere Lyd af vor Gravning. Et Faktum er det i hvert Fald, at Listen lykkedes, og omsider kom den store Dag for ca. 14 Dage siden, hvor den underjordiske Gang var færdig. Den var godt 20 Meter lang og gik ud under den Vold, der omgav hele Lejren og ovenpaa hvilken der var Pigtraadsspærring.

Kommandør *Buckley* var den første, der krøb ud. Derefter fulgte 5 Kammerater og jeg, der fulgte som Nr. 7.

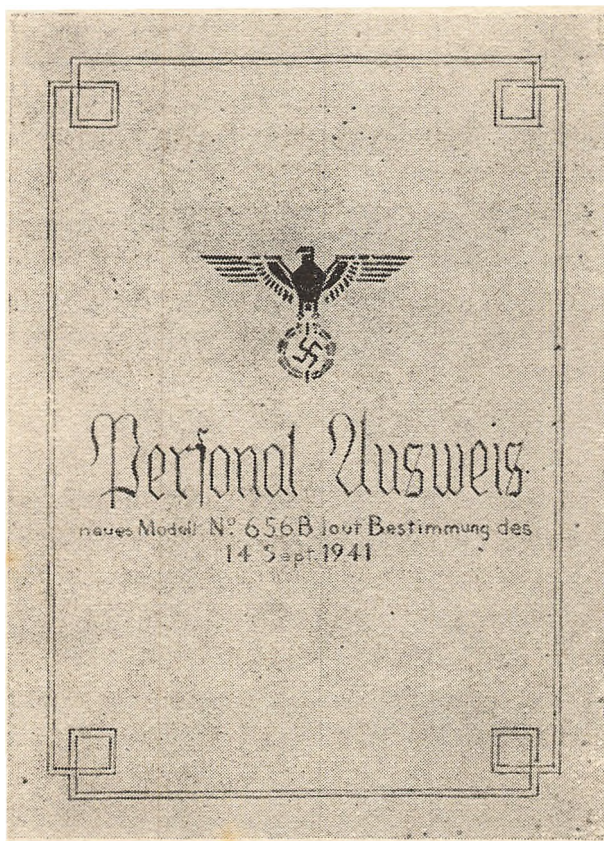
Alt gik godt, indtil jeg kom til den underjordiske Gangs Udløb, der var ganske nær ved et tæt Buskads udenfor Lejren, i hvilket mine Kammerater efter Aftale ventede paa mig. Selv om det var temmelig mørkt — det var om Aftenen, at Flugten blev iværksat — saa var Foretagendet jo af en vis risikabel Art, navnlig fordi Skildvagter med Maskinpistoler stadig patrouillerede ovenpaa Volden mellem de to Rækker Pigtraad, der var anbragt paa den. Da jeg kom til den underjordiske Gangs yderste Ende, kravlende paa Maven, fordi Gangen kun var $\frac{3}{4}$ Meter høj, brasede Jorden sammen om mig, saaledes at kun mit Hoved var frit. Jeg turde ikke røre mig,

fordi jeg kunde høre de tyske Skildvagter nærme sig. Det forekom mig, at jeg laa ganske stille i mindst et Kvarter, men i Virkeligheden har det nok kun været nogle faa Minutter. Hele Spændingen gjorde imidlertid Tiden frygtelig lang, og jeg var glad, da jeg saa, at Skildvagterne fjernede sig, saaledes at jeg kunde skubbe mig ud mellem Jordklumperne og løbe over i Buskadset til mine Kammerater.

Vi besluttede os til ikke at følges ad ud i Friheden, da det sikkert vilde have vakt Opsigt, hvis 7 Mænd var blevet set i samlet Flok. Kommandør *Buckley* og jeg fulgtes ad og skiltes dermed fra de øvrige Kammerater. Vi var orienteret om, i hvilken Retning vi skulde gaa, men havde forøvrigt med os et Lomme-Kompas, der var lavet af en af de fangne Teknikere i Lejren, og hvis Hovedbestanddel var en Flaskekapsel og en Del af en Staalpen. Vi gik mod Nord i mere end en Uge. Kammeraterne havde givet os Brød og andre Levnedsmidler med, saa vi klarede os med en meget knap Ration, idet vi naturligvis ikke turde anmode nogen om at hjælpe os i det dengang besatte Polen. Det var vor Hensigt at naa Stettin, hvor vi haabede at kunne komme om Bord i et dansk Skib. Fra Lejren var vi blevet forsynet med falske Pas, tegnede af nogle af Verdens fineste Kartografer fra Royal Air Force. Passene skulde bevise, at vi var strandede danske Søfolk fra en Dampers, der var minesprængt i Østersøen, og at vi nu var

paa Vej hjem over Stettin. Passene blev forsynet med tyske blaa Stempler med Ørn og Hagekors og alt til Faget henhørende, og ogsaa disse Stempler var tegnede i Fangelejren af vore udmærket dygtige Kammerater. Kun en nøje Undersøgelse vilde aabenbare, at Passene var falske. Jeg har mine egne Pas med i Lommen. De ser saaledes ud.

Omsider naaede vi frem, efter hvad vi forstod, til Danzigs Nærhed. En Aften i Maaneskin, da vi spadserede gennem en Skov ikke langt fra Østersøkysten, blev vi pludselig omringet af en Skare Bønder, der var bevæbnet med Haglbøsser. Den tyske Radio havde selvfølgelig udsendt Meddelelse om vor Flugt og givet Besked til Befolkningen om at gøre alt, hvad den kunde, for atter at fange os, og det saa jo nu unægtelig ud til, at det skulde lykkes. Et Par af Bønderne skød deres Haglbøsser af efter os. Det var en ualmindelig ubehagelig Fornemmelse, da Haglene fløj om Ørene paa os, og der var kort sagt ikke andet for os at gøre end at overgive os og lyde Parolen om at strække Armene i Vejret. En af Bønderne cyklede af Sted for at hente en Betjent, og da Betjenten omsider kom, skyndte jeg mig hen mod ham, slog ham paa Skulderen og sagde paa Tysk: „Det var godt De kom for at redde os fra disse Bandidter, der aabenbart er i Færd med at myrde os. Vi er minesprængte danske Søfolk, der skal til Stettin for at komme hjem til Danmark.“

Forsiden af det i Fangelejren tegnede falske Pas.

Lichtbild

DEUTSCHES REICH

Name PETERSEN
 Vorname JÖRGEN
 Staatsangehörigkeit Dänische
 Geburtsdatum 22. 5. 20
 Geburtsort KÖBENHAVN
 Wohnort /
 Beruf Maschinenmeister
III. Klasse
 Der Polizeipräsident
 den 6. 12. 194

Unterschrift

5477

Größe 1.78 m
 Gewicht 79 Kg
 Gestalt Kräftig
 Gesichtsfarbe Eröthet
 Nase Gerade
 Haarfarbe Blond
 Schnurbart /
 Besondere Merkmale /

Finger-Abdruck

Passets Inderside.

Polizeipräsidium der Stadt Danzig

Lauf Nummer 1234

Sonderreisepaß für Ausländer/N. U. B./45/460.

Der Reife von Danzig nach Kopenhagen

wird dem Dänischen Staatsangehörigen
(Nationalität)

Jørgen Petersen
(Vor- und Name)

im dienst von D. F. D. S. Linie als Schiffingenieur
(Zweck) (Beruf)

zurück Heimreise infolge der Verenkung seines Schiffes

nach dem Reichsarbeitsblatt 45/460 heimmit gestattet

Danzig

Im Auftrage

Schirmer

O. Schmidt

194

75

Falsk Passørsæddel, ogsaa fabrikeret i Fangeleiren.

Hermed stak jeg ham baade mine og Kommandør *Buckley's* Papirer i Haanden, og da han saa de tyske Stempler, tog han Haanden til Huen og sagde til os, at det saa ud til at være rigtigt nok, og at vi maatte undskylde Bøndernes Adfærd, da den jo kun var dikteret af deres Nidkærhed for at fange flygtede engelske Krigsfanger.

„Nu skal jeg vise de Herrer Vej til Jernbanestationen, og De kan da gratis køre med Toget til Stettin, naar De blot foreviser Deres Pas.“ Derpaa fulgte Betjenten os til en Landstation, der laa i Nærheden, og hvorfra vi efter en god Times Ventetid kom op i et Tog, der uden videre Begivenheder kørte os til Stettin.

I Havnen i Stettin fandtes der ingen mindre danske Sejlskibe, og vi turde ikke henvende os paa Dampskibene, hvor det er vanskeligere at komme i Kontakt med Mandskabet. Vi forsøgte derpaa at gaa paa vore Fødder til Rostock, men dette var meget ubehageligt, for Vejene vrimlede med tysk Militær. Ved Forevisning af vore Pas lykkedes det os dog at faa Tilladelse til at komme med i et Godstog en Del af Vejen. Vi sad om Natten og sov i Førerhuset paa en stor Værnemagtslastbil, der med Jernbanen blev transporteret til Rostock. Da jeg talte Tysk, var det ikke saa vanskeligt for mig at gøre mig forståelig, men det kneb for Kommandør *Buckley*, der kun beherskede Tysk meget middelmaadigt. Jeg bad

ham derfor indtrængende om at indskrænke sin Konversation til „Ja“ og „Nein“.

I Rostock var vi en Tur ude i Byen og orientere os med Hensyn til det derværende „Neptunværft“. Vi saa Værftet paa Afstand og kunde se, at der paa Beddinger stod adskillige Undervandsbaade under Bygning. Jeg behøver vist ikke at fortælle, at vi mærkede os Værftets Beliggenhed saa nøje, som det var muligt, for senere at kunne lade vor Viden herom gaa videre til rette vedkommende. I Rostock var der heller ingen danske Sejlere, hvorfor vi maatte fortsætte vor Vandring til Flensborg. Paa Kortet ser det ikke ud til at være langt, men det er en forbandet lang Tur, naar man skal snuppe sig til at køre med Godstog og ellers gaa. Men frem naaede vi da efter en Tur, der havde varet over 14 Dage, siden vi forlod Bromberg, og stor var vor Glæde, da vi i Flensborg saa to danske Skonnerter ved Siden af hinanden med Dannebrog vajende agterude. Vi satte os paa Kajen og gav os i Snak med Mandskabet, idet vi betroede os til disse brave Gutter og fortalte dem, hvem vi var. De var allesammen Kommuniste, og var straks Fyr og Flamme for at hjælpe os. Spørgsmaalet var nu blot, hvilken af de to Skonnerter vi skulde vælge. Den ene skulde sejle samme Aften til Randers, medens den anden — den hed „Noah“ — først skulde afgaa 2 Dage senere til Tuborg Havn. Jeg var ganske klar over, at der kunde opstaa store

Vanskeligheder ved at komme fra Randers gennem det besatte Danmark til Sjælland og København, hvortil vi jo under alle Omstændigheder skulde, naar vi vilde videre til Sverige. Efter nøje Overvejelse af Spørgsmaalet valgte vi da at tage med „Noah“, og Mandskabet i denne Skonnert skjulte os forude i Sejlkøjen nede under Sejlene. Rummet var uhyre trangt, og Vægten af Sejlene, der laa ovenpaa os, var næsten uudholdelig, men Mandskabet forsynede os med Sodavand og Øl, ligesom de delte deres Kost med os og saaledes holdt os i Live.

Det var en Skæbnens Tilskikkelse, at vi valgte „Noah“!

Den første Aften, medens vi laa under Sejlene, af-sejlede den anden Skonnert til Randers, men den naaede desværre ikke længere end lige udenfor Havnen, før den løb paa en Mine og sprængtes i tusinde Stykker med Mand og Mus. Vi hørte Braget om Bord i „Noah“, og blev jo rystede, da Mandskabet fortalte os, at det var den anden danske Skonnert, der var sprængt i Luften.

Naa, endelig kom „Noah“ da af Sted, og da Kaptajnen, der forøvrigt ikke anede, at vi var om Bord, passerede Troense, besluttede han sig til at lægge ind nogle Timer ved denne Plads for at gaa i Land og hilse paa sin Kone, som han ikke havde set i flere Maaneder. Da Kaptajnen var gaaet i Land, holdt vi Raad med Mandskabet og blev enige om, at det var

bedst, at jeg forsøgte at komme i Land for med Toget at tage til København. Jeg kunde derved faa en Chance til at forberede Kommandør *Buckleys* Landgang, naar Skonnerten næste Dag kom til Tuborg Havn, og skaffe Mulighed for at skjule ham, indtil videre Skibslejlighed til Sverige frembød sig.

Jungmanden laante mig derefter sit Søndagstøj, og Mandskabet skillingede sammen til en Jernbanebillet til mig, saaledes at jeg kunde rejse fra Svendborg til København. Jeg spadserede over Taasinge og kom tidligt i Morges over med den lille Færge fra Vindeby. Da jeg paa Jernbanestationen skal til at løse Billet til København ser jeg en Mand, der staar ved Billetlugen og tæller nogle Penge, han har faaet tilbage af Ekspedienten.

Det var dig!“

IV.

Da Jørgen var færdig med dette Referat af sine Oplevelser, var vi imidlertid naaet til Nyborg. Vi passerede ikke uden Ængstelse de tyske Vagtposter i Færgelejet og kom om Bord i Færgen, i hvis Restaurant Jørgen — naturligt nok — indtog et Morgenmaaltid af usædvanlige Dimensioner. Kosten i Fangelejren havde for en meget stor Del bestaaet af Konserves, og navnlig længtes han stærkt efter Æg, hvilken Spise aldrig blev serveret i Fangenskabets. Jeg erindrer, at han fortalte mig, at den meget ensformige Konserveskost af og til bevirkede, at Krigsfangernes Tænder periodisk blev løse, men da jeg traf Jørgen, fejlede han intet og saa, som tidligere nævnt, frisk og rask ud i enhver Henseende.

Paa Færgen spadserede vi paa Dækket, og Talen faldt paa de Luftkampe, hvori han havde deltaget. Jeg spurgte ham, om man ikke fik en mærkelig Følelse, naar man skød en fjendtlig Maskine ned, men dertil svarede han, at hver Gang, han affyrede sine Maskingeværer, bragte de røde Mundingsflammer kun hans Tanker tilbage til de røde Felter i Danne-

Fra Fangelejren i Bromberg. Jørgen længst til højre.

brog, idet den Krænkelse, vort Flag og vort Land havde været udsat for, fyldte ham med et saadant Raseri, at det for ham kun gjaldt om at bekæmpe Tyskerne saa kraftigt som muligt.

„Dette er ogsaa Grunden til, at jeg hurtigst muligt maa se at komme tilbage til England for at kæmpe videre. Danmark *skal* gøres frit, koste hvad det vil!“

Under Rejsen med Toget over Sjælland blev vi enige om, at vi sandsynligvis løb en stor Risiko, hvis vi fulgtes ad i selve København. Baade Jørgen og jeg selv kendte mange Mennesker og var derfor naturligvis ogsaa kendt af mange. Jørgen mente selv, at det farligste Sted, han kunde opholde sig, var hos mig, da der var al mulig Chance for, at Gestapo vilde søge ham der.

Det samme gjaldt hans Kæreste, som han af denne Grund vilde søge at være saa lidt i Forbindelse med som muligt.

Vi blev derfor enige om at staa af i Roskilde for derfra telefonisk at sætte os i Forbindelse med et Par af Jørgens Venner i København, hos hvem han da kunde blive skjult indtil videre, og gennem hvem der ogsaa kunde skaffes Logi til Kommandør *Buckley*, saa snart han den næste Dag eller den derpaa følgende var blevet bragt i Land i Tuborg Havn.

I Roskilde gik vi ind i Jernbanekaféen lige overfor Stationen, og Jørgen spiste her et Maaltid Mad,

der bestod af 2 Bøffer med 4 Spejlæg. Paa Restaurantens Toilet vaskede han sig, som han sagde, for første Gang i lang Tid med rigtig Sæbe. Da Maaltidet var tilendebragt, gik vi over i Jernbanestationens Vestibule, hvorfra jeg i Automattelefonen ringede Jørgens Ven, Grosserer *Peer Abrahamson* op. Jeg sagde følgende til ham. „Jeg telefonerer til dig fra Roskilde, hvor jeg befinder mig med en god Ven, Jeg beder dig prøve paa at faa fat paa *Bror Wittmaack* og om muligt være sammen med ham i den lille Restaurant i Hovedbanegaardens Afgangshal Kl. 2,49. Det er meget vigtigt, at I er der, og lige meget hvem jeg kommer med, maa I ikke i mindste Maade lade forbavsede.“

Med Toget fortsatte vi da til København, hvor vi straks gik op i Afgangshallen og traf de to nævnte Herrer, der sad ved et af de smaa Borde i den lille Restaurant i Hallen. Til deres Ros skal det siges, at de ikke foretrak en Mine, da Jørgen og jeg satte os ved Bordet og forklarede dem Situationen saa hurtigt, det kunde lade sig gøre. De var begge straks Fyr og Flamme for Sagen, og *Bror Wittmaack* var klar over, at Jørgen maatte skjules hos ham, der boede i „Høje Skodsborg“, indtil Kommandøren var ankommet. Jørgen bad mig skaffe sig en fuldstændig Klædning fra inderst til yderst, idet han ved Skonnertens Ankomst til Tuborg naturligvis maatte tilbagelevere Jungmandens Tøj til denne. Med et

fast Haandtryk skiltes vi da, og næste Dags Aften bragte Jørgens Moder en Kuffert med de ønskede Klæder ud til Skodsborg, hvor hun hele Aftenen var sammen med Jørgen hos *Wittmaacks*.

Den følgende Dag om Morgenen var Skonnerten „Noah“ ankommet til Tuborg Havn, og Jørgen tog sammen med sine Venner ned til Hellerup, hvor han paa Kafé Slukefter afventede Kommandørens Ankomst. *Wittmaack* og *Abrahamson* gik ned i Havnen, hvor de hurtigt fandt Skonnerten „Noah“. De gik om Bord og sagde til Mandskabet, at det var Jørgens Venner, der kom for at hente Englænderen. Da de traadte ind i Folkelukafet, var Kommandør *Buckley* meget nervøs, idet han jo ikke kunde vide, om det var civilklædte Gestapomænd, der skulde ransage Skibet. De beroligede ham dog hurtigt og gik uantastede i Land med ham. Udenfor Tuborg fik de paa Strandvejen fat i Jørgen og skaffede sig derefter en Taxa, med hvilken de alle 4 kørte ind til Grosserer *Abrahamsons* Kontor i Dronningens Tværgade.

Bror Wittmaack havde en Slægtning, Arkitekt *Roy Draiby*, hvis Hustru var engelsk (f. *Byrde*), og som boede i en mindre Villa paa Fuglevadsvej bagved Sorgenfri i Lyngby. Disse udmærkede Mennesker tog ikke i Betænkning at skjule Jørgen og Kommandør *Buckley*, indtil man kunde skaffe dem Skibsløjlighed til Sverige. I godt en Uge boede Flygt-

ningene derefter hos *Draibys*, hvor Fruen, der som sagt var Englænderinde, med stor Kærlighed og aldrig svigtende Omhu sørgede for dem, medens Arkitekten paa det mest energiske arbejdede for at skaffe dem Skibsløjighed til Sverige.

Dette var paa det Tidspunkt overordentlig vanskeligt, da tyske Patrouiller stadig bevogtede Øresundskysten, der ogsaa var Genstand for en meget stærk Bevogtning af det danske Kystpoliti. Det maa ikke glemmes, at vi endnu ikke var naaet frem til den 29. August, og at det først var efter denne Dato, at hele Befolkningen stod sammen mod Tyskernes Voldsherredømme. Transporterne af de danske Jøder var endnu ikke begyndt, og langt de fleste var bange for at hjælpe engelske Flygtninge, vel nok særlig fordi der fra tysk Side var dekretet Dødsstraf for enhver, der hjalp allierede Flygtninge. Saa meget mere Grund er der til at takke de gode Mænd og Kvinder, der hjalp Jørgen og hans Kammerat i denne vanskelige Sag. Den Spænding, som hele Situationen frembød, paavirkede naturligvis os allesammen i allerhøjeste Grad.

Jeg aflagde Jørgen og Kommandør *Buckley* et Besøg paa Fuglevadsvej og medbragte en fuldstændig Paaklædning fra inderst til yderst til Kommandøren.

Han takkede meget hjerteligt og sagde, at det skulde blive rart igen at faa en Skjorte paa og kom-

me til at føle sig som en Gentleman. Det Tøj, han havde paa fra Fangelejren, var mere end rædselsfuldt; han lignede fuldkommen en Lazon, men han var umaadelig lykkelig over sin Frihed og fuld af Haab om, at Forehavendet denne Gang skulde lykkes.

Jeg spurgte, om han sammen med Jørgen vilde spise til Middag hos mig en Dag, men dette afslog han, idet han sagde: „Saa gerne vi vilde, saa kan vi ikke løbe nogen Risiko for en Middags Skyld. Dette er mit tredie Flugtforsøg, og det maa under ingen Omstændigheder mislykkes.“ Han fortalte mig endvidere i Samtalens Løb, at Jørgen ved at udfri ham af Fangenskabets havde udført en saadan Bedrift, at han ved Tilbagekomsten til England sikkert vilde blive fritaget for Deltagelse i videre Kamphandlinger paa selve Fronten. Mest sandsynligt vilde det være, at han blev Leder af en Flyveskole enten i England eller i Amerika.

Denne Samtale var den sidste, jeg havde med Jørgen.

Arkitekt *Draiby* var gennem Læge *Allan Gammeltoft* kommet i Forbindelse med „De frie Danske“, og Dr. *Gammeltoft* tilbød Jørgen, at han kunde bo hos ham i hans Lejlighed i Amaliegade, indtil Forholdene var blevet ordnet, saaledes at han med en Baad kunde komme fra Sjælland over til Sverige.

Kommandør *Buckley* blev anbragt andet Steds i København hos „De frie Danske“.

Endelig oprandt den Dag, da der var blevet tilvejebragt en Kano, hvormed Flygtningene kunde komme af Sted til Sverige. Kanoen var skjult i en Villahave mellem Espergærde og Snekkersten. Hen under Aften rejste Kommandøren, Jørgen og Dr. *Gammeltoft* med Toget til Espergærde for at afvente Mørkets Frembrud, hvorefter Overfarten skulde finde Sted.

Den sidste Dag havde Jørgen med sin Kæreste en Samtale, under hvilken han tog sin Signetring af og vilde give hende den som Forlovelsesring. Hun afslog imidlertid at modtage den, idet hun sagde: „Nej, den har du faaet af din Fader til din Konfirmation, og du har haft den paa din Haand under alle dine Luftkampe. Jeg synes, du skal beholde den og sende mig en Kopi af den, naar du er kommet tilbage til England.“

Jørgen havde endvidere lovet hende, saa snart han var ankommet til Sverige, da at afsende et aabent Brevkort til mig, hvorpaa han blot sendte en Hilsen, underskrevet *John*. Jeg vilde da af Haandskriften og af dette Kort kunne se, at Overfarten var lykkedes.

Forøvrigt var „De frie Danske“ i Forbindelse med det engelske Konsulat i Helsingborg, der omgaaende vilde drage Omsorg for, at Flygtningene kom tilbage

til England med Flyvemaskine. Paa det Tidspunkt var der nemlig flere Gange om Ugen Postforbindelse gennem Luften mellem Sverige og England.

Den 28. Marts, hvor Flugten skulde iværksættes, havde det regnet om Dagen, men blev hen under Aften fuldkommen stille Opholdsvejr. Øresund laa som et Spejl, og Skydækket var tæt, hvorfor det var meget mørkt. Omstændighederne for en Flugt kunde saaledes overhovedet ikke være bedre. Dr. *Gammeltoft* har senere fortalt mig, at han sammen med en Del Kammerater var til Stede paa Stranden, da Afrejsen skulde finde Sted. Det eneste Fartøj, man havde kunnet tilvejebringe, var en Kano af imprægneret og malet Sejldug, men under de gunstige Omstændigheder med blikstille Vand og buldrende Mørke skulde Turen være ganske farefri, navnlig da Kanoen var beregnet til 2 Personer. Jørgen var let nervøs ved Afrejsen, medens Kommandør *Buckley* var fuldkommen rolig. Begge var de dog ganske sikre paa at naa over, da man ganske tydeligt kunde se et Fyr tæt Syd for Helsingborg, efter hvilket de skulde styre. Ved 10 Tiden blev Kanoen skubbet ud i Vandet, og medens „De frie Danske“, der alle var bevåbnede, „dækkede Kysten“, gled Kanoen ud fra denne. Aareslagene hørtes tydeligt, da det spinkle Fartøj gled ud paa Vandet, men Lyden tabte sig hurtigt i Mørket.

Næste Dag om Morgenen blev jeg ringet op paa

mit Kontor og en Stemme meddelte mig da, at mine Venner lykkeligt var afrejst fra Danmark uden Episoder af nogen Art og under saa gunstige Omstændigheder som muligt. Nogle Dage senere blev jeg atter ringet op med en Meddelelse om, at de Her- rer lykkeligt var ankommet til deres Bestemmelses- sted. Det viste sig senere, at denne Meddelelse var forkert, hvilket beroede paa, at en anden Kano, lige- ledes med 2 Flygtninge, samme Nat sejlede over Sundet Nord for Helsingør, og disse naaede næste Dag frem til Sverige.

Der gik nu flere Maaneder, hvor ingen som helst Efterretning om Flygtningene naaede frem. Gennem Røde Kors telegraferede jeg til London og fore- spurgte, hvorledes Jørgen Thalbitzer befandt sig. Der indløb telegrafisk Svar: „Who inquire?“, og paa dette Telegram svarede Røde Kors: „His father“.

Vi naaede frem til Juli Maaned, uden at yderligere Efterretninger fremkom, og jeg rejste med nogle gode Venner op til Klithotellet i Dronningmølle for at holde Sommerferie.

Under denne Sommerferie modtog jeg den 19. Juli et saalydende Brev fra Røde Kors:

„Under Henvisning til Telefonsamtale bekræfter Dansk Røde Kors herved, at man D. D. gennem In- ternationalt Røde Kors, Genève, har modtaget føl- gende Svar paa den for Dem 8. April 1943 afsendte

telegrafiske Forespørgsel til Deres Søn, Hr. Jørgen Thalbitzer: „In reply to your cable G 516 of 8/4 43 regarding Jørgen Thalbitzer we are glad to inform you on behalf of the British Red Cross, that all is well with him.“

Ærbødigst
Helmer Rosting,
 Direktør.“

Det siger sig selv, at Glæden hos alle Jørgens Paa-rørende var stor! Jeg modtog dette Brev netop ved Frokosttid og bestilte en ekstra god Flaske Vin til Frokosten for at fejre Dagen. Jeg telefonerede straks til København, hvor jeg bad Fuldmægtig *Georg Heinrichy* gøre mig den Tjeneste at gaa ned i Røde Kors med en Flaske Likør og en stor Æske Kager til de elskværdige Damer paa Røde Kors' Kontor, der stadig med den største Beredvillighed havde hjulpet mig med at komme i Forbindelse med Jørgen.

To Timer senere, samme Dag, fik jeg telefonisk Meddelelse om, at min Søn sandsynligvis var død.

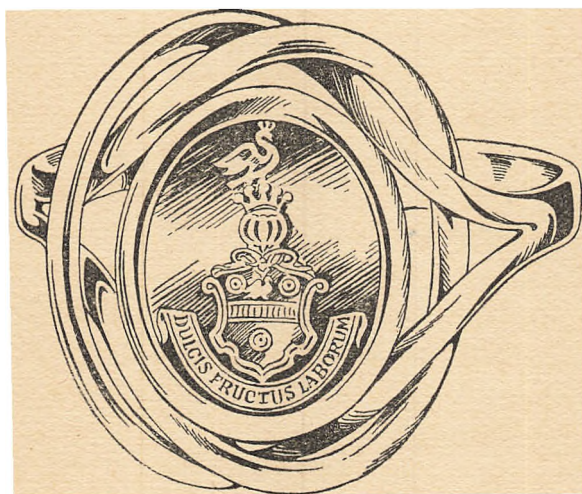
Jeg pakkede straks min Kuffert og rejste til København, hvor jeg den næste Dag paa Kriminalpolitiets Kontor fik forelagt en saalydende Rapport:

„Den 2/7 1943 er der ved Vejby Strand ilanddrevet et Lig af en ukendt Mandsperson, antagelig mid-

aldrende, 180 cm, kraftig, bredt, fyldigt, glatbarberet Ansigt, Haaret mangler, — iført brungrøn Oilskinsregnfrakke med lav opst. graabrun, riflet Fløjlskrave, meget mørkegraa Jakke med smal, rødbrun Stribe, tilsvarende lange Benklæder, brun Livrem med alm. Spænde, Rester af hvid Flip, ensfarvet bordeauxfarvet Slips, korte, hvide Netunderbenklæder med Elastik, ingen Strømper eller Fodtøj, paa venstre Haand en brun Skindhandske. I Lommerne fandtes 2 Kompas (hvoraf det ene mrk. Type 3 Silva A.B. Brødr. Kjelstrøm, Stockholm, Sweden. Seic. World Patent), en Metalpiberenser i Hylster af samme Metal, et rødt Brilleetui med Hornbriller (Solbriller), Rester af en sort „Mont Blanc“ Fyldepen, et dansk Tokronestykke, et Armbaandsur, rektangulært, rustfrit Staal, i bred brun Læderrem med gult Metalspænde. Paa Urets Bagside indgraveret „Stainless Steel 024722, Acier Inox“. Paa Ligets venstre Ringfinger en smal Guldring, todelt, Raabaandsknob og deri indfattet en mørkegrøn oval Signetsten. Signetet viser et Adelsskjold, hvorover et Visir. Ovenpaa Visiret er en 5-takket Krone, og ovenpaa denne en Fugl, antagelig en Ørn.

W. Lerup,
Kriminalbetjent.“

Rapporten levnedede ingen Tvivl, og ganske særlig gjorde Ringen det ikke, for jeg genkendte den straks som min Konfirmationsgave til Jørgen. Jeg havde selv baaret den i mange Aar og ved en bestemt Lejlighed beskadiget Signetstenen ubetydeligt, saaledes at der i denne var fremkommet et lille Skaar. Der var altsaa ingen Tvivl. Politiet havde forøvrigt ladet Ringen fotografere.

Jeg genkendte forøvrigt ogsaa Armbaandsuret samt den Prøve af Stoffet, der var klippet ud af Jakkesættet. Politiet oplyste mig om, at Jørgens Lig, som nævnt i Rapporten, var drevet i Land ved Vejby Strand Vest for Gilleleje allerede den 2. Juli, og at hans Lig var blevet begravet som ukendt Sømand

paa Tibirke Kirkegaard den 7. Juli. Da det naturligvis var mig meget om at gøre at faa Jørgens Identitet fastslaaet med absolut Sikkerhed, henvendte jeg mig straks til alle paagældende Myndigheder for at faa Tilladelse til at opgrave hans Lig og faa det bragt ind til nærmere Undersøgelse paa Retsmedicinsk Institut.

At faa en saadan Tilladelse er en meget vanskelig og omstændelig Affære, men i dette specielle Tilfælde blev der vist mig en Imødekommenhed, der var ligesaa usædvanlig, som den naturligvis var kærkommen. En ganske særlig Tak skylder jeg Politimester *Knud Lassen* i Hillerød, i hvis Jurisdiktion den sørgelige Begivenhed havde fundet Sted. Politimesteren havde nedlagt en smuk Krans paa Tibirke Kirkegaard.

Politimesteren udtalte forøvrigt overfor mig, da jeg havde betroet ham en Del af Sagens Sammenhæng, at alt tydede paa, at det var en Oversejlings-Ulykke, der var sket.

Man svømmer ikke med Handsker og Regnfrakke paa, og hvis en Baad bliver læk, er der almindeligvis Tid til at frigøre sig for disse Klædningsstykker.

Den Mulighed kan ikke udelukkes, at en tysk Torpedobaad, der i Krigstid naturligvis sejler uden Lanterner, ligefrem har rendt den spinkle Kano ned i Mørket.

Opklaret bliver Sagen sikkert aldrig, — kun er det

sikkert, at ogsaa Kommandør *Buckley* er død. Hans Lig er aldrig fundet, og „De frie Danske“ sidder inde med positiv Viden om, at han *ikke* har meldt sig noget Steds i Sverige.

Hvem der ogsaa hjalp mig paa en usædvanlig Maade i denne vanskelige Sag var Departementschef *Th. Thomsen* i Kirkeministeriet. Jeg satte Departementschefen ind i Sagen, og fra sit Kontor telefonerede han baade til Politimesteren i Hillerød og til Sundhedsstyrelsen og skaffede de fra disse Institutioner nødvendige Tilladelser frem øjeblikkelig. Departementschefen trykkede min Haand, da jeg forlod hans Kontor i Ministeriet, og udtalte: „De kan være stolt over den Dreng, De har haft!“

Dagen efter blev Jørgens Lig bragt ind til Retsmedicinsk Institut.

Politiet havde tilraadet mig ikke at se hans Lig, fordi det var stærkt medtaget af det lange Ophold i Vandet. Jeg fulgte dette Raad, men min Broder gjorde mig den Tjeneste at være til Stede, medens Jørgens Tandlæge, Tandlæge *Niels Erik Møller*, med absolut Sikkerhed fastslog Jørgens Identitet ved at sammenholde det fundne Ligs Tænder med Tandlægens Kartotek kort og det paa dette i sin Tid opførte Plomberingsarbejde.

Opklaringen af den Tragedie, der havde fundet Sted, skyldes først og fremmest Kriminalbetjent *Lerup*, der, efter at Liget var begravet, fortsatte

Undersøgelserne paa Basis af Ringen. Han har fortalt mig, at det straks havde slaaet ham, at der i Ligets ene Lomme fandtes en dansk Tokrone; dette var et Bevis paa, at Liget sandsynligvis var af en Dansker. Da der i Ringen fandtes et Vaabenskjold, arbejdede Kriminalbetjenten sig frem til Underretning om, hvis Vaaben det var, og fandt derved ud af, at den fundne sandsynligvis maatte hedde *Thalbitzer*. Det skarpsindige Arbejde, der laa bagved denne Sags Opklaring, skal ikke her nævnes i Detailler, men min Familie vil aldrig glemme, hvad vi skylder Hr. *Lerup* i denne Sag. Det samme gælder Tandlæge *Møller*, der gav os den fulde Sikkerhed, saa sørgelig den end var.

Efter Undersøgelsen af Jørgens Lig fik jeg dette udleveret. Svøbt i Dannebrog blev hans Kiste bragt til Bispebjerg Krematorium, hvor han nogle Dage senere blev bisat.

Selve denne Ceremoni gjorde et stort Indtryk paa alle de mange tilstedeværende. Der var mødt Deputationer fra næsten alle danske Flyversammenslutninger, baade civile og militære, fra den Flyverklub, Jørgen havde tilhørt, ligesom mange danske aktive Flyvere var til Stede.

Jørgens Kiste var dækket af et Væld af Blomster, der alle var holdt i rødt og hvidt. Opad Kistens Fodende stod en mere end mandshøj Krans af hvide Krysantemer, paa hvilken var anbragt et stort Royal

Air Force Mærke bundet af røde og hvide Nelliker samt blaa Kornblomster. Paa de blaa-hvid-røde Baand stod med Guldbogstaver: „Flyverløjtnant Jørgen Thalbitzer fra hans Kammerater.“ Et Kort var vedheftet Kransen, og paa dette stod: „Jørgen Thalbitzer, gallant gentleman. We pay you homage. Your brothers in arms.“

Denne Krans var aabenbart fra Royal Air Force, men hvorledes den er kommet til Stede ved Jørgens Begravelse har vi aldrig faaet opklaret.

Paa Gulvet foran Kisten laa et stort Dannebrogflag af røde og hvide Nelligeoveder. Det var fra „De frie Danske“.

Bladet „De frie Danske“, der udkom nogle Dage senere, omtalte Begivenheden med følgende Ord:

*„Trist Drukneulykke ved illegal Overrejse.
Jørgen Thalbitzer omkommet i Øresund.*

Den unge Jørgen Thalbitzer, Søn af Assurandør Thalbitzer, er i Slutningen af Marts druknet i Øresund, da han forsøgte at komme over til England via Sverige. Hans Lig blev fundet i Begyndelsen af Juli, og som ukendt blev han først begravet paa Tibirke Kirkegaard, men han blev sidenhen identificeret gennem en Signetring. En af de sidste Dage i Juli blev hans Kiste gravet op og ført til Bispebjerg

Krematorium, hvorfra han blev bisat. Denne Ulykke virker særlig trist og meningsløs. Jørgen Thalbitzer flygtede her fra Landet for nogle Aar siden og kom til England, hvor han blev uddannet som Flyver. Under en Luftkamp blev han skudt ned og taget til Fange, men det lykkedes ham at flygte fra Lejren sammen med en engelsk Flyver og under utrolige Vanskeligheder at naa til Danmark, hvorfra de saa forsøgte at komme til Sverige. Liget af Englænderen er endnu ikke fundet.“

Jørgen Thalbitzers Aske er nu gravsat paa Vestre Kirkegaard. Paa Stenen staar:

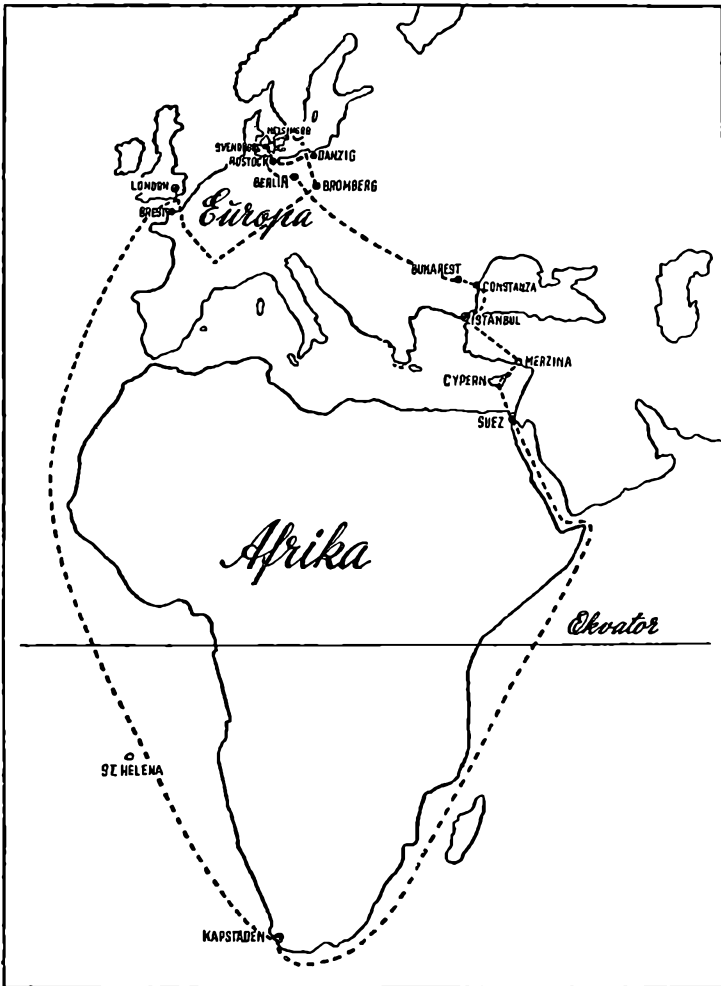
Flyverløjtnant
Jørgen Thalbitzer
R. A. F.
*22/5 1920 †28/3 1943
GLORIA ET MEMORIA

Guldbogstaverne paa Stenen straalers kraftigt, men det smukkeste ved hans beskedne Grav er de mange røde og hvide Blomster, der altid smykker den.

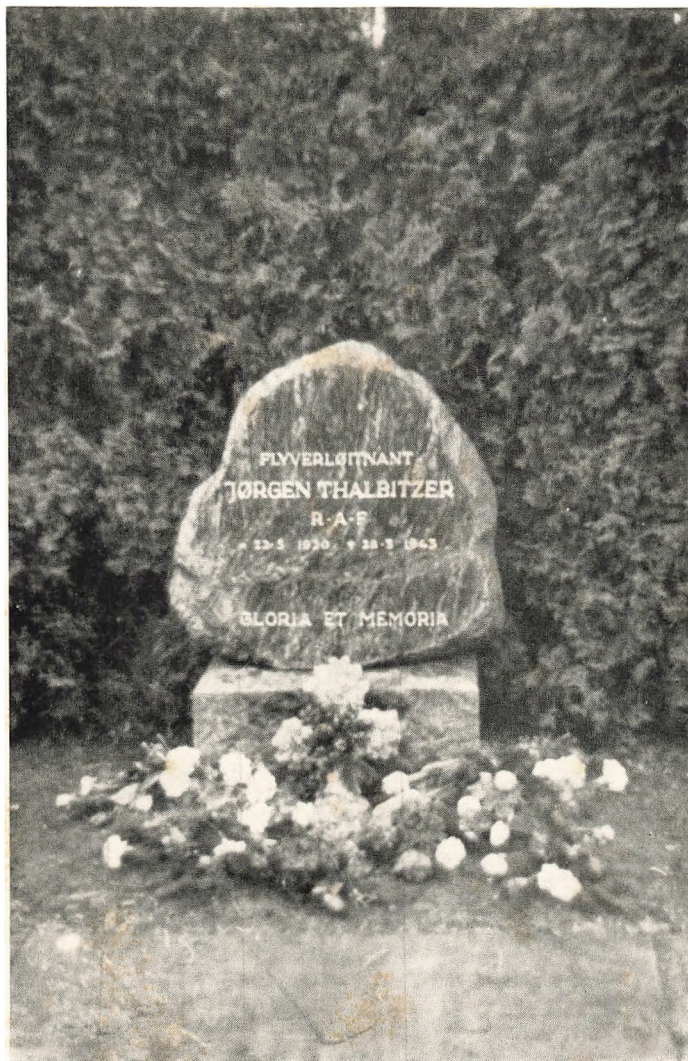
Vi, der har kendt ham, og som ofte kommer der, finder en Trøst i, at der ofte ligger Blomster i vore nationale Farver paa Graven, Blomster som vi ikke ved, hvem der har lagt.

Mest finder vi dog Trøsten i Kaj Munks vidunderlige Vers:

„Og segner forrest Du blandt Mænd,
smil i Din sidste Stund!
Thi ingen Død er skøn som den:
for Fædres Jord at gi' sig hen,
dø med dens Kys paa Mund.
Ja, sank Du i saa dyr en Favn,
da er Din Lykke gjort.
Din Død er Daad — til Folkegavn.
Og gennem Tiderne Dit Navn
skal bæres højt og stort.
Fordi det største Du os gav,
gror Folkets Liv af Heltens Grav.“

Kort over Jørgen Thalbitzers Rejse.

Graven paa Vestre Kirkegaard.